

59/563

TENTOONSTELLING

VAN

SCHILDERIEN ENZ.

's GRAVENHAGE 1863.

*Tweede Druk, met vele nieuwe
aanteekeningen, noemens Kunst en Lun-
denaren, tot op den dag dezer nieuwe
uitgave. Juny 1864.*

Zie de laatste bladzijde van dit omslag.

Het Museum Willem Twee, titulatuur, xvii Maart 1849, door den ondergeteekenden, uit heilige vereering, voor zijnen Bock- Muziek- en Kunsthandel aangenomen, — enkel de stem zijns harten raadplegende, — vereenigde in 1857, toen hij zijne hoop zag verijdeld in zijn toenmalig lokaal te blijven, voor eenige f 1000 moderne schilderijen, welke de kern moesten worden van de ontwikkeling eener permanente doorlopende Tentoonstelling. Hij zond alles den eigenaren terug buiten eenige verkochte nummers die hij betaalde.

Enkel beschikt hij nog over:

één SCHELFHOUT, Strandgezicht en

één LOUIS MELJER, Maanlicht,

aan welke plaatsing de omstandigheden 't hem onmogelijk hebben gemaakt zich te wijden.

Hij roept, met bijzonderen aandrang, de aandacht op bovenstaande regelen.

A. J. VAN TETROODE.

's Gravenhage, 5 Junij 1863,
15en verjaardag van de onthulling
Willem I, Plein, 's Hage, Koning
WILLEM DE TWEDE tegenwoordig.

Faint handwritten text at the top of the right page.

TENTONSTELLING

Faint handwritten text below the first header.

SCHILDEKUNDE

Faint handwritten text below the second header.

Faint handwritten text below the third header.

EXAMEN

Faint handwritten text below the fourth header.

Faint handwritten text below the fifth header.

Faint handwritten text below the sixth header.

Faint handwritten text below the seventh header.

Faint handwritten text below the eighth header.

Faint handwritten text below the ninth header.

Faint handwritten text at the bottom of the right page.

Internation. 3 jaerlijcke tentoonstelling van Leekone Kunst
te Brussel, Aug. 1869.

Carot, Bonquo } beroemde Fransche
Estat de Ville d'Aray } Landschap schilders.
Daubigny, Douss van de Seine }
Pecherie }
Gabriel, laatste Stralou } beroemde Holl. landsch.
Sombiere } sch. te Brussel voorw. sch.
vischer met een hengel }
landsch. in de omstreken van Brussel }

Lamoriniere } beroemde Belgische Landschapst.
Chabry }
Boulogne }
Baron }
Sijelbong } } Zogenaamde school van Toruonen.

Torsae } beroemde Belg. Dierschilders
Joseph Stevens }
van Ryckel } }

Arban, Simonin du Harve } beroemde Belgische
Bonvier, Leprieux } Leeschilders.
Clays, de Haas voor Dordrecht } }

Carrier Belleuse } Fransche beeldhousers
Carpeaux }
van Omborg }
Jasfin } Belg.
Normann }
van de Pijn } "

Harpignies } Belg. Squarallisten
Dauprier }
Garnier } }

Marechal, glasfchilov.

TENTOONSTELLING

VAN

SCHILDRIJEN ENZ.

's GRAVENHAGE 1863.

VERSLAG EN WEGWIJZER,

inhoudende een Gids om dadelijk de Nummers te vinden, welke men verlangt te beschouwen, vooral de meest uitmuntende; — vele merkwaardige bijzonderheden omtrent vroegere Tentoonstellingen; — oordeel over Kunstwaarde en vermelding van Geldswaarde; — enz. enz.

Tweede Druk, waartij bovengemelde bijzonderheden zijn vervolgd tot op den dag der nieuwere uitgave.

's GRAVENHAGE, JUNY 1863.

MUSEUM WILLEM TWEE, XVe JAAR.

en

bij alle Boekhandelaren te verkrijgen of te bestellen.

Prijs 25 Cents deze aflevering. Zie omstg.

2:50 met aanket.

„ „ tot Jan 1864.

Deze Tentoonstelling 1863 blijft geopend tot circa half Julij.

De toevloed van vreemdelingen te 's Hage en te Scheveningen aan ons schoon Stedelijk Badhuis deed den termijn van sluiting dikwijls verlengen.

De toegang dagelijks van 10 tot 4, des Zondags van 12 tot 5 ure, tegen de modieke betaling 25 Cts.

Doorloopende personeele of abonnement-kaarten f 1,50.

De Catalogus te koop à 25 Cents.

*Nummers in de Loterij kosten slechts f 1,— Reeds zijn daarvoor aangekocht Schilderijen van hoog ge-
waardeerde Meesters.*

De Kommissie bestaat dit jaar uit de heeren:

*Jhr. Mr. F. G. A. GEVERS DEYNOOT, Voorzitter. —
Mr. G. N. DE KEMPENAER. — Jhr. H. C. A. VER-
HUELL. — Jhr. H. STEENGRACHT D'OOSTERLAND. —
S. VERVEER. — C. BISSCHOP. — Mr. C. VOSMAER,
Secretaris.*

AAN DE KOMMISSIE
VAN BEHEER OVER
DE
TENTOO NSTELLING
VAN
KUNSTWERKEN
VAN LEVENDE MEE STERS
TE
's GRAVENHAGE 1863,
WORDT, EERBIEDIG, OPGEDRAGEN,
DIT VERSLAG ENZ.

DOOR DEN UITGEVER.

Fais ton devoir, fais ton devoir, fais ton devoir!

PRINCE DE LIGNE.

Geen dag laten voorbij gaan zonder dat te doen of te beproeven te doen.

PLATO.

De mode der Opdragten herleve! De mode van prijs-Catalogi is wel herleeft. Die van Mortier, Arkstee en Merkus, die van Étienne Roger, waar men las: "*qui vendra les livres et sa musique toujours à meilleur marché que qui ce soit, dût-il les donner pour rien!*" Dat is: "die zijne Boeken en Muziek altijd minder zal verkoopen dan wie ook, al moest hij ze voor niet geven!" worden nu wel nagevolgd. De Opdragten herleven dan ook!

In de XVIde Eeuw droegen de meeste Tooneel-schrijvers, hoe meer of min vermaard, hunne werken op aan Sommiteiten in den Lande, aan Sommiteiten niet enkel in Waardigheid met het Regentschap en Burgemeesterschap bekleed, maar tevens aan Sommiteiten, fakkels van Geleerdheid. De groote Vondel deed onderscheidene Opdragten aan het Delftsch Orakel, voorts aan Hooft en anderen even verheven. Een Thomas a Kempis Navolginge Christi met versen van Boey werd door hem en den drukker Paulus Klaesz opgedragen aan den toenmaligen Prins van Oranje, Z. H. Willem den Derde. En Heerman had de *Editio princeps* van zijne gulden annotatiën, toen een al vrij onaangezien boekken, waarvan later, meen ik, *zevenendertig* uitgaven verschenen, aan Prins Willem den Tweede opgedragen. De primus onder de zoo verdienstelijke Uitgevers der vroegere Eeuwen, Blaeu, droeg (zoo ik mij niet bedrieg) zijnen Atlas den Koning van Frankrijk op. Zijn onvolprezen arbeid had dan ook privilegie in dat Rijk zoo goed als in het Vaderland, 't welk zijne Blaeu's en Elzevier's en Wetstein's tot heden nergens overtroffen zag.

Of de hier bovengemelde minder beduidende Uitgevers zoowel als de nader genoemde hoogvermaarde en andere verdienstelijke mannen, allen, voorafgaand Verlof voor elke dier Opdragten gevraagd hebben is mij onbekend en zeer te betwijfelen.

In mijne onbeduidendheid, vermeenende zelfs geen verlof te *mogen* vragen daár waar het reine, godsdienstige, en vooral nu wel onbaatzuchtige *hulde* betrof, stelde ik eenmaal geheel mijn' arbeid onder de Titulatuur *Museum Willem Twee*, in welke ik mij een Palladium schiep dat mij voor wankelen zou beveiligen wanneer onspoed en wat erger is onregt mijn deel bleven, gelijk zulks toen reeds zoo vele jaren mijn deel was geweest.

Onbevangen deed ik zulks in 1849 bij een dag van rouw!...

Een plagiaat wordt dezer dagen mij gepleegd.

In de hoofdstad des Rijks is er sprake van eene Instelling onder de Titulatuur: *Museum Willem Een*.

Kuisdael (Jacob)

J R R F

R, R R

R 1661

R

Cuij (Albert)

A. C., A. C

Cnyp pinx

A. Cnype. pinx.

Kuisdael (Salomon)

S R 1633

S R 1673

Jan (v. Haveronema)

Handwritten text at the top, possibly a name or title, written upside down.

Handwritten cursive letters, possibly 'R R R'.

Handwritten cursive letters, possibly 'R R R'.

Handwritten cursive letters, possibly 'R R' with '10 01' below.

Handwritten cursive letter, possibly 'R'.

Handwritten text 'A. C. A. C.'.

Handwritten text 'A. C. A. C.'.

Handwritten text 'A. C. A. C.'.

Large, ornate handwritten flourish or signature.

Handwritten text 'Handwritten (illegible)'.

Handwritten cursive letters, possibly 'R R' with '10 33' below.

Handwritten cursive letters, possibly 'R R' with '10 33' below.

Tot stand komende behoeft zij geluk en medewerking bij slechts lutele mate in tegenoverstelling van het mij maatloos geworden ongeluk en de door mij ondergane tegenwerking.

Reeds in 1844 zong ik een hoog Staatsman toe, — geen model van dankbaarheid noch kieschheid, — en die toch wel toen niet prat genoeg mogt zijn om schraging van hoe onbeduidende zijde te smaden:

Het diepst besef heb ik van arbeid en mislukken;
Zij troffen mij zoo vaak op heel mijn levenstogt;
Maar 't reuzen-reddingswerk aanschouwde ik met verrukken
En 'k juichte, daar 't den Held zoo schoon gelukken mogt!
Dat was mij balsem bij mijn onspoed, bij mijn rampen;
En 'k zal wat lot mij druk', hoe ook mijn hoop verkwijn',
De smart, - ja zelfs den smaad, - den dood, met vreugd bekampen,
Zoo slechts mijn Vorst en Land door God gezegend zijn!

Dezer dagen, bij onbezweken arbeids- en weldoen-lust, te kampen hebbende met verdubbelden onspoed, verdriete miskeningen en bemoeijelijkingen van subalternen aard door personen van allerlei allooi, op onverantwoordelijke wijze mij aangedaan, schud ik het stof van mijne voeten, en aanvaard ik de uitgave dezer onderhavige blaadjes, waarschijnlijk wel als mijn zwanezang zullende wezen, mij, onder hooge appréciatie, veroorloovende, zonder éénig verlof te verzoeken noch voorkennis te geven, dezelve aan de geëerde Kommissie bovengenoemd op te dragen, als hulde aan den niet ligten maar edelen arbeid in hare taak besloten.

Te sterker bleef ik bij de gedachte van die Opdragt, daar deze arbeid op nu drie jaren is verdaagd, terwijl die langdurig om de twee jaren was aangegaan en immer even loffelijk was volvoerd, en ik aldus een monumentje aan iets eervols wilde daarstellen, terwijl zoo veel piëdestallen aan Ondeugd, IJdelheid en Onverstand beleefd gegroet worden.

Hulde zij die Edelen gebragt die in het belang van Kunst en Kunstnaren, in 1863, dien wel hebben willen op zich nemen!

Even als zij in de opname tot dit Pantheon 1863, hetwelk zoo veel schoons vereenigt, niet hebben willen smaden minderen, is in deze blaadjes voor die minderen den fluweel-schuijer gebezigd, welke slechts zelden door de kastijdingroede is vervangen.

En hiermede *divi!*

DE UITGEVER.

's Gravenhage, 13 Juny 1863.

43en Verjaardag eens Edelen, Weldoenden Prins, Die Vorsten- en Burger-dengd met Kunst- en Menschenmin in het Nassau-hart draagt.

TENTOONSTELLING

's GRAVENHAGE 1861.

VERSLAG EN WEGWIJZER.

Schrijver zal geen woordenboek opslaan ter ontleding van het woord „verslag.” Het verslag waarvan hier sprake is boezemt hem zorg in. Immers het geldt hier geen bloot verslag van hetgene waarvan hij oor- en ooggetuige was en waaromtrent hij dus, enkel aan waarheid hulde brengende, slechts feiten hebbe te vermelden. Dan ware de eenige zorg leugen te vermijden. Die zorg, die eigenlijk geen zorg moest wezen, hoopt hij te betrachten en zal het dan ook doen, hoe weinig men die ook zie betrachten. „*Omnia vanitas,*” alles ijdelheid” schreef Salomon. De zoon verbeterde den vader niet. David had reeds gezongen: „*Omnis homo mendax,*” ieder mensch is leugenaar.” Maar waaromtrent heeft schrijver leugen te vermijden? Ziedaar de moeijelijkheid. Het is niet over hetgene wat onder zijne oogen

is omgegaan, maar over zijne denkwijze dááromtrent, over zijn oordeel. Het is hier eene beoordeeling; — de noodwendige pligt uit dat verslag voortvloeiende, inhérent aan hetzelfde, welke hij moet uitbrengen. En over wat toch moet die beoordeeling loopen? Over... KUNST.

Wat is Kunst? Wat is de Kunst?

Men vrage even zoo: Wat is het Verstand,... het Geloof? Wat is...?

Schrijver dezès, ofschoon zelf geen kunstenaar, dat geluk slechts aan uitverkorenen zijnde geschonken, smaakt het genoeg kunstgevoel te bezitten. Kunst-kennis, ziedaar iets anders, hoe synonym die termen ook schijnen. En nochtans moet hij zich vermeten de verbeelding te koesteren van kunst-kennis niet geheel verstoken te zijn gebleven, — in vroeger dagen de eer der intimitéit van toenmalige Vorsten der Kunst en Koningen der Kritiek hebbende genoten, vele onzer schoonste kabinetten kennende, het Trippen- en Maurits-huis, de Parijzer- Versailles- London- en WILLEM TWEE Galerijen. Als dusdanig komt hij de pen voeren.

Die eenen tempel betreedt aan Vishnou, aan Jehovah, aan Allah gewijd, — hij zelf zij Christen! — zonder eerbied te gevoelen, heeft geen godsdienst hoegenaamd in het hart. Eene vergadering der wijzen van den lande, eene gerigtszaal worde, zonder ontzag, door niemand aanschouwd, die voor orde of regt eerbied heeft! Het

pantheon der Kunst heeft aanspraak op diezelfde eerbiediging. Ongelukkig hij, die in den Apollo de Belvédère, in de Venus de Medicis niet het naakte vergeet en de verhevenheid der gedaanten alléén niet huldigt, die in den Laöcoon de slangen slechts ziet! Maar bitter be-deeld is hij aan gevoel, dien, bij eene tentoonstelling van schilderijen, de gouden lijsten, de mooie kleuren, de intéressante gezigtjes slechts bevallen en wien het niet is gegund zijne vermogens hooger te verheffen.

Onder de indrukken van dat geloof woonde schrijver dezer regelen, den 11^{en} Mei, de opening der tegenwoordige 's Gravenhaagsche Tentoonstelling bij.

Hooge opwekking was en hoogere opwekking werd daarbij zijn deel.

Het dáár gesprokene was schoon en werd daar geuit op die eenvoudige wijze ten allen tijde een merkteeken van het Ware, van het Schoone.

Na deze inleiding, voor hem eene behoefte, hoopt schrijver, zoodra mogelijk, er toe over te gaan, zoo eenvoudig mogelijk, zijn verslag aan te bieden over de actuëele Tentoonstelling, welke hij niet voor heden, 27 Mei, weêr mogt bezoeken.

Of dat verslag schoon zal wezen, of het bevallen zal, zij in het midden gelaten. Hij zal zijne taak vervullen, de spreuk der ridders indachtig der Unie, door den gansch niet kwaden Koning Lodewijk, 14 Februarij 1807, ingesteld, welke ridders een spotboef, waarschijn-

lijk een nijdiggaard, de „Ridders van den Stijven Nek” noemde, parodie van hun schoon adaag: „Doe wel en zie niet om!” Hij zegt het den grooten Christenheld na: „Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken!”

Is deze Tentoonstelling voortreffelijker dan de vorige? Is zij rijker aan *quantiteit*, aan *qualiteit*? Vrij onverschillig. Is zij schoon? Ja! In 1861 hetzelfde getal stukken. Toen 565. Thans 568. In 1857 waren er 726 nummers. Maar is zij in 1863 schoon? Andermaal, ja! En nothans mist zij dit jaar zeer veel. Geen Achenbach (in 1861 bekroond en verkocht zijn schoonen „Zondag in Palestrina” ad circa f 2,500) geen Arnz (wiens stukken in 1861 beide verkocht, het eene „Tempel bij Rome” aan Prinses Marianne f 6 à 700), geen A. v. D. BERGH (hoe doorschilderd was in 1861 zijn Storm 1860!), geen Compté Calix (wien heugen niet zijne „Aardbeijenpluksters”, nog lekkerder dan de aardbeijen zelve?), geen kartons van den kundigen kerkbouwmeester Cuijpers (in 1861 bekroond), geen Dillens (wiens „Malice & Naïveté” een onbekrompen waardeerder vond in den heer De Kock, die voor dat juweel, circa 4000 franken, zeer goed, besteedde), geen Gêrôme, Hamman, Hillemacher (wiens „Partij billard”, waar de ballen en queuen génie van zich afwierpen, naar verdienste, bekroond werd), slechts één

F. Schooner day dit N^o, was N° 2 van de R^{et}. Tentoonst. 1864. Waarschijnlijk bij Tivoli. De kunstenaar vroeg eukter ook f 2,500. Nog schooner dan dit N° 2 was, of schoon het slechts f 1500 behoefde te gelden, het N° 3 aldaar: „Stand bij Napels bij Maanlicht”.

Israëls (*) in plaats van drie, geen miniaturen van C. Hamburger, geen P. Koelman (wiens „Vrouwetje van Alerto” door den ongemakkelijken verzamelaar Wijnperse ad f 500 werd aangekocht), geen J. A. Kruseman, geen LERIUS, geen LEU van Dusseldorf, (wiens „Noorweegsch Fijord” en „Jungfrau” zoo schoon, het stoute Fijord verkocht), geen MEVIUS, mede van Dusseldorf (eere nog zijn Scheveningsch strand!) geen Lieste, noch Hollandsche Zee-stukken leverende Opdenhoff, ofschoon sedert dien tijd twee maal in den vreemde, te Genève en te Rouaan, bekroond, geen Pauwels, geen PIENEMAN, geen Portaels, geen Robie, zoo schitterend, en alstoen ook bekroond, — door Baron v. Brienen toegevoegd, — geen van Schendel, geen Toulmouche (wiens „Kaartenhuis” met deszelfs lieve meisjes door den heer Goldsmid, ad 3000 franken, werd ingepakt), geen A. Vrolijk, geen bronzen van Wiener, geen J. B. Wittkamp!! Vele célébritéiten ontbreken aldus en meerdere zeker nog. De Dusseldorfer school inzonderheid doet hare karigheid bemerken.

Et la Garde qui veille à la porte du Louvre
N'en défend pas le roi!

Die gebiedier op aarde voor wien allen hebben te zwichten,

(*) Steller van dit Verslag zag met innig genoegen dat deze Hollandsche Meester, in 1862, de eer genoot der reproductie in „the illustrated London News” van een keurig stukje, twee jonge meisjes in het water spelende, op den catalogus der Londonsche Tentoonstelling „the Cradle” getiteld.

* v. Schendel. Te Leijde, 13 October 1863, Verkoopling Collectie Bronkhuysen, ad f. 680 in Raarlicht, Kooper Hollander Kunst^o Buisjel

* hier bevestigd met het Rubecra van 1861 en dat de Simons van 1863

De Koning stijgt ten troon, de slaaf buigt voor hem neer,
De dood blaast op het spel en beiden zijn niet meer!
oefent hier, mede, zijn nooit op te houden invloed.

Verscheidene der hier opgenoemde Verdienstelijken rusten voor immer van hunnen arbeid. En mede ligt als Kunsten-Beschermheer gelauwerd, in het graf, de Mecenas, die, in 1861, van zoo vele juweelen in zijn bezit, het algemeen de tijdelijke genieting schonk en die, den 9^{en} April j.l., al het tijdelijke vaarwel zei, den roem zijner Kunstliefde in vele vakken hem nallevende, verwekkende zijn verlies nog een tweede leedgevoel, hetwelk zich op dit oogenblik staat te openbaren. Immers buiten de Vorstelijke welwillendheid, met welke Baron van Brienem zijne kunstschaten ten beste gaf om de vroegere 's Gravenhaagsche Tentoonstellingen en bijzonder die van 1861 op te luisteren, — een voorwaar doelmatig middel ter aanwakking van Kunstmin en Kunstbeoefening — waren in 1861 te nauwer nood de Steffen's en Mollinger's geplaatst, of zij wisten welken spijker hen wachtte na afloop der tentoonstelling.

Sine pane et vino Venus etc. etc.

Zonder wijn en brood is zelfs Venus... dood!

Wie weet het niet dat zoo noodig als de zon en de dauw zijn voor de bloemen, het brood in het huisgezin is (het brood, den eenen onverbiddelijk, zelfs droog, geweigerd, den anderen, heerlijk voorzien, in overtoligheid toegeworpen), zóó onmisbaar is den kunstenaar

het goud der rijken. En dan de Spijker? De spijker, de spijker waaraan de schilderij hangt, maakt dikwijls de schilderij en den schilder. Verdienen nu èn schilder èn schilderij inderdaad den gouden spijker, zooveel te hooger, rasser, gemakkelijker stijgt de roem. Maar echt Edelmanswerk was het van Baron van Brienem den grijzen Hoogepriester, den edelen SCHELFHOUT, als mensch en als kunstenaar even edel, te huldigen door zijn jongst meesterstuk, het groot „*Dordrechtter wintergezicht*” met deszelfs ontelbare figuren, even zoo veel schoonheden, in 1861, bij zijne zoo vele andere paarden van den meester te voegen, reeds in zijn bezit, — en Steffens en Mollinger tot Gardes d'Honneur te kiezen en in de reien zijner Fichel's, Gérome's, Hillemacher's, Robie's, met de van Borselen's, van Hove's, Hoppenbrouwer's, Verveer's, Weissenbruch's — plaats te doen nemen bij NUTJEN'S *Coup de Canon*, ad f 5,000, uit de zoo unieke Galerij van WILLEM den Onvergetelijken, den Eenigen, Augustus 1850, gekocht, en aldus voor het Vaderland bespaard, dat met den grooten Vorst, Veldheer en Held der Kunst, xvii Maart 1849 ons ontogen, toen zoo veel schoons moest derven (*), —

(*) RUBBENS, *Petrus de sleutels* ontvangende f 18,000, twee REMBRANDT, *de echtgenooten Pellicorne* f 30,200, HOBREMA, *Watermolen* f 27,600, twee VAN DIJK, *de echtgenooten Le Roy* f 63,600 alle aan Lord Hertfort; JAN VAN EYK f 6,000, QUINTJEN METSLS f 2,000, LUCAS VAN LEYDEN f 7,000, twee VELASQUEZ f 40,000, RAPHAËL

Nationaliteit en Kunst te gelijker tijd huldigende. En dáárvoor dan ook, ware het zelfs enkel om dien schoonen dáárom, eere van Brienen's Nagedachtenis!

Te dezer gelegenheid komt evenzeer regtmatigen wierook toe aan eene thans afwezige, Prinses Marianne, die, op vermaard en op debutant, op vreemd en op indigeen, in 1861, mede, zoo kwistig den gouden regen deed nederdalen.

Genoeg van 1861, komen wij tot het tegenwoordige!

Eene uitmuntende daad was het van de actuëele commissie, schier *stante pede, ex abundantia cordis*, den Mollinger 347 "de goede buurtjes", zoo onweêrstaanbaar aan 's kunstenaars "op half weg" herinnerende, met Tom's 492, voor de verloting, aan te kooplen (*).

Vange ons verslag dus met die twee producten aan!

Eerste Zaal. Regts.

Dezelfde naïeveteit in dat viertallige groepje, dezelfde lieve, zachte toon in landschap en lucht lagchen den

f 16,000, LEONARD DA VINCI f 40,000, GUERCHINO f 10,100 alle naar Rusland. * Z. M. Willem III en andere der hooge Erven, voorts Z. K. H. Prins Frederik inzonderheid hielden nogtans vele stukken aan.

(*) Tom's roem reeds gevestigd zoo hier als verder in ons Vaderland en elders, behaalde Mollinger de gouden medaille in 1862 te Utrecht en werd zijne schilderij te Rotterdam dadelijk gekocht. De actuëele commissie deed later keurige aankopen nog, op hun tijd te noemen.

+ *Rubbens, portret van Baron de Vegg, f 16,000;*
Peruginio, N. Familie, voor zijn beste werk gekocht,
in 1861 f 500 van Keicht.
in 1861 f 500 van Keicht.
 "dey, f 53,000. Buide voor het Lourra.

beschouwer in Mollinger's pastorale van 1863 tegen, die voor twee jaren zijn "Halfweg" ^{f 500} zoo spoedig het bekroonde "Na den regen" deden volgen, in eene brochure alstoen uitgegeven, van den aanvang der tentoonstelling af, als bekrooningswaardig geprezen en door Baron van Brienen oogenblikkelijk geaccapareerd, ^{f 600 circa}

Eerste Zaal, tweede gedeelte. Regts. Tom.

terwijl Tom in zijn schoon 492 den reeds gevestigden roem voortreffelijk handhaaft, de ware oud-Hollandsche Vee-schilder-school, juist in dat vak mede zoo groot, getrouw, — van welke afstammelingen Berchem's, Dujardin's, POTTER's zoo... afwijken; de zonen, ja, schier gelijk Cham's, hunnen vader... oonteerende, indien ooit kinderen den vader kunnen oonteeren! Over dat — quâ Kunst — verontrustend verschijnsel, nader!

Eerste Zaal, eerste gedeelte. Regts.

Mollinger 347, in de eerste zaal regts geplaatst, bezoekende, gelieve men in die *onmiddellijke nabijheid* het, heden 27 Mei, verkochte 466 te groeten! Steffens (*). Die eerwaardige "Onderwijzeres in het kantmaken" kan niet anders dan leergierige werkstertjes om haar heen hebben, die alle negen als aan hare lippen hangen en op hare vingers turen. Hetzelfde

(*) Omtrent Steffens vermeldde, in 1861, eene brochure iets den Schilders van de tweede helft der XIXe eeuw zeer vereerend.

gevoel wat in Troost doorstraalde, welk tafereel van 1861 een meer aesthetisch onderwerp aanbod in die twee welsprekende priesterfiguren, ^{afgeen in 1861} bezielde Steffen's ^{dadelijk door heel} penseel in deze zoo fijn vernuftig gegroepeerde negen ^{Daar Va Priester gekocht in 1860} meisjes. Die poses zoo gevarieerd, van ernstig overleg der kunstnares getuigende en zoo gelukkig, zoo gemakkelijk geslaagd, die gezigtjes, alle één doel photographierend, „*attentie*”, bevallen bij beschouwing hoe langer hoe meer. Ongaarne scheidt van dezelve de verslaggever. Er is meer te doen. Leon's 298 (daar nabij) „*s Priesters voorbereiding*” roept ons tot een dubbelen pligt. Prijzen en de hoogste roeping des beoordeelaars vervullen: genoeg en betuigen in vooruitgang. Enkel sommiteiten, reeds verheven genoeg, nog meer trachten te verheffen, mag niet. De Levieten in de kunst aanmoedigen moet; moet vooral wanneer zij zelve naar het priesterschap trachten. Leon is van de Idylle naar de Epopee gestegen. Zijne huisselijke lieve tafereeltjes: „*Orgel*”, „*Muziekante*”; de zoo expressieve „*Broodzorg*” van 1861 zijn nu vervangen door hooger onderwerp. Zijne „*Voorbereiding tot de Priesterdienst*”, ofsthoon aan de gewijde Liturgiën ontleend, moest door den schilder gedacht en volbragt worden. Die grootsche taak is zóódanig volbragt dat zij den grooten meester doen hopen. Het eerwaardige gelaat des Priester-Rabijns, de houding, de aandachtige pligtsvervulling bij die handen-reiniging, het ontzag des volgelings, hem de ablutie toedienende, het onschuldig liefdrijk opmerk-

166
verkocht
1875
aan de
heer Lorrain
voorbeel

Broodzorg
1876
Priester
Marianne

zame in het kopje des tweeden jeugdigen levietjes tuigen dat niet enkel de hand verwen heeft aangebragt, maar dat het hoofd heeft gedacht, het hart heeft geschilderd. Verslaggever hoopt, op zijnen tijd, meerdere progressen, door hem bij deze tentoonstelling opgemerkt, te signaléren. Hij vond in deze nabijheid op de prachtige gouden lijst van 178 den naam Hans, eene kompleete overtolligheid. Wie herkent niet den meester, die in 1861 „*de Zonsondergang* in een schoon Fransch landschap” leverde, welke aan Prinses Marianne voor ontrent f 1000 is geworden? Verslaggever wenscht dit „*Landschap in de Jura*” — ofschoon dezelfde romantische toon hem dit maal wat erg somber voorkome, de ordonantie niet half zoo poëtisch, met luttel geacheveerdheid, hetzelfde succés en tevens dat die ostensible gouden naam, bij volgende gelegenheid, hem niet hindere. Goede wijn behoeft immers geen krans. En — waarempel — grootere talenten affichéren deze futilliteit niet. Nog vindt men op dit punt vereenigd een oude kennis, Moerenhout, 344, „*Trekpaarden*”, eene flinke en krachtige penseeling aan correktheid parende, den meester zich zelve bewust kenmerkende. Rustiek en toch bevallig is die eenvoudige groep van twee getrouwe viervoeters, al het karakter uitdrukkende niet tot de Dandy's van het soort te behooren. Hoe duidt het oog — ik durf zeggen de physionomie — van dat zwarte paard, den kop ter ruste leggende op den nek zijns kameraads

f 178 dit n^o. wordt door het v. G. D. op bezeeuend
toon geveerd alhoef het Claude Lorrain of Both
gold.

In dit gedeelte der Zaal bevond zich ook n°. 254 Jungheijn van
Drafeldt. Een flink, zoo krachtig als bevallig Landschap: de
Deelen 20 van het
Maer Brueng,
Eerste Zaal, Regts.

413
de commissie hier dadelijk bij laten plaats en nog een
tweede schoon, rijk, fiks "Bloemstuk", mede van
eene dame, Mej. Roozenboom van Brussel, n°. 413.
Eene schoone afwisseling boeit ons nu: 422 van Sadee
biedt eene regt bijbelsche voorstelling aan. Het zoo
honderden malen geproduceerde "Jesus en de Samari-
tane" heeft de schilder getrouw en toch niet serviel
weêr gegeven. De traditioneele pose van den Zalig-
maker ademt zonder eenige slaafscheit, de even tradi-
tioneele stille waardigheid dien heiligen persoon eigen
de Samaritaansche vrouw, eene vrij goed geslaagde figuur,
de kleuring van het geheel, het landschap mede gehul-
digd, heerscht in dit doek boven alles de eenvoudigheid,
welke ons gaarne bij dit nummer deed vertoeven en
waarom wij eenige aanmerkingen, bij exceptie alhier
voor ons houden. De "Kolenbranders in het Bosch"
zijn zeer verdienstelijk, een woest maar rijk en poëtisch
landschap stelt Kindermans ons in 273 voor, met
199 Hendriks, diens even "Bosch- als kunst-rijk
Landschap", twee fraaije pendanten vormende. 382 G.
Postma (een Nederlander, zoo wij 't wel hebben be-
wijst in zijne drie figuren, de voorstelling der "Weduwe
van Castel Madame" dat hij in Italië werkzaam is.
Vreemde stijl, krachtige uitdrukking, maar
bevalligheid merken wij in dit nummer op. Een ro-
mantisch landschap onder den doelmatigen titel "Soli-
tude", n°. 527 van J. G. Vogel, sluit niet onver-
dienstelijk dit vak, waar wij bijna voorbij waren gegaan,

Met ander zoo galant favelton v. b. n°. 1. G. D.
zege van de Samaritane dat zij niet tot zonde
plage, aanlokkelijk is. zie 21 Mei. Met Oude D. daar,
ontgeest prijst die figuur bijzonder.

F Dit heerlijke stuk was mede ee groot sieraad
voor de Hollerlandsche Tentoonst. 1864. De prijs
is 1500.
Eerste Zaal, Regts, schuin Beschoot. 21

de "Hongaarsche Paarden", 487, van Thoren, niet
onverdienstelijk stuk, maar niet bijkomende aan het
andere nummer van dien artist, waarover op zijn tijd.

Men heeft nu het *schuine beschoot*, waar, in 1861, de
Portaels Rebecca of Israëls Hannah schitterde, op nieuw
een meesterstuk aanvertrouwd: 552 de "Martelaar
Merula" (26 Julij 1557) van Wijnveld, een exposant
in 1861 niet tegenwoordig. Die groep van 10 figuren
zouden wij gaarne 10 bladzijden wijden. De stervende
Martelaar, de Soudenier, de Fiscaal, de Monnik, diens
medelijden toonende medegezel die Merula's hart niet
meer voelt kloppen, tot de inquisitie-kap toe op den
grond liggende, de knechten de brandstoffen nog gereed
makende bevatten vele schoonheden. Het schijnt ons
dat de schilder treurspel-dichter hier de ontkenning
heeft willen ten tooneele voeren, de ontevredenheid des
scherpregeters over het te langzaam naar de gerigtsplaats
vervoerde slagtoffer...! Stellen wij het sluitteken hier,
den hemel dankende dat geene sekte meer anders den-
kenden durft dooden, geleerdheid noch deugd ontziende,
onmenselijkheid voor... godsdienstliefde (!) houdende!
Genoeg onregten zullen nog wel gepleegd worden tot aan
den jongsten der dagen; die bloedwraak, die schriktoe-
neelen kunnen niet meer als Gode en menschen nuttig
en behagelijk terug keeren. Betuigen wij Wijnveld voor
zijne belangwekkende inzending dank, alvorens ons aan-
genaam te zien verrassen met 334 Meijer von Bremen
"de Geboortedag" als tot verpoozing hier vlak bij ge-

ent hetwelk zeer groot belooft te worden, een allerlijtel
Karakter maar de liefde voor de beroemde, Schoonvader en
voor hare Ouders de worte plaats bekleedt. In Mei 1864 vernemen
dat ee oud vriend der heer, A. T. R. haar vereerd vader,
eenig genoeg, aankend, vreesde zij die, trouw, vriend een
schoon Bloemstuk expresselijk daartoe vervaardigd

487
8
886e,
"Kreid."
428
"Ams."
"Wadamsch"
"H. B."
"hoog ge"
"zweend."
"Zie over"
"dat n^o,"
"later"
"dit"
"van G.
"

plaatst! Die vier miniatuur-kopjes, alle feest vierende, de jarige duidelijk opgetogen met haren bloemkrans en verdere geschenken, zijn een allerliefst groepje. Men vindt hier een flink Stads- en Watergezicht 421 *op de Oostenburgergracht te Amsterdam* van Rust, een zeer eenvoudig toch rijk gestoffeerd tafereel vol leven en gloed en onder de zeer goede stukken in dat genre te plaatsen (*). 350 Nakken *„Hooibouw“*, mede vol eenvoud maar landelijk poëtisch en der schoone natuur getrouw, met uitmuntende stoffeering. 85 *„In het veld“* een goed afgerigte viervoetige jager die Cunaeus onberispelijk doet snuffelen. 321 *„een Bloemkrans“* in vroegere eeuw-stijl van Mej. Martin, wier *Bloemen* in 1861 voor de verloting waren aangekocht.

En hiermede dit muurvak besloten.

Aan het *beschot*, immer *regts*, naar het *volgend* gedeelte der *eerste* zaal, vinden wij 409 Roffiaen, een kapitaal ruim gezigt *„aan de Winterzee“*, pittoresk en romantisch, majestueuse gebergten majestueus weêr gegeven, als koningen met glinsterende toppen bekroond, lekker geschilderd, keurig gestoffeerd, wel wat blaauw, prentachtig ja, maar *au demeurant*, een vorstelijk stuk. En nu in 261 H. ten Kate, de géniale compositie, lieve kleuring waargenomen van eene *„Uitda-*

(*) Rust genoot in 1861 de eer zijn *„Roei- en Zeilstrijd“* voor de verloting te zien aankopen.

Van 1849 herinneren wij ons van C. twee schoone Russische honden.

ging“ onder Cavalieren van vorige eeuw. Dan de fraaije *„Vogels“* bewonderd van Mej. Vos in n°. 532, Tousseaint ons compliment gemaakt bij 501 *„de Realist“*. Zeker moet uit het penseel meer dan verw, figuurtjes, tafeltjes en stoeltjes komen: ideeën moet het scheppen en dáárin blijft het *genre* in onze dagen blijkbaar meester. De onvergelykelijke Doctor-waterkijker van Gerard Dow, Terburg's Trompetter zijn aan het werkelijk leven ontleend, de tegenwoordige school idealiseert. Zien wij dien jongen in die aardbeijen niet idealiseren maar réaliseren? Een mooi schilderijtje, klein Metz utje! De stemmige *„liefkoozing“* 393 van Regenmorter daar naast, is een aardig stukje. *De boel in de war* van 1861 vond men mooier. Scheeres heeft in zijn *„Linnenwinkel“* n°. 427, zijne oude costumen en localen met nieuwe variatie zeer amabile weêrgegeven en Becker (Fridolin) sluit met zijne *„Mijmering“* n°. 18 dit vak. Waarover mijmert dat meisje? Over onregt haar aangedaan of door haar gepleegd tegen vriendin, minnaar, — ouders bij ongeluk, 't welk een eeuwig zelfverwijt meëbrengt? Uit het gezigtje, waarin niets een kwaad geweten verraadt, is dat niet te ontdekken: zij mijmert als meesmuilende over iets plaisterigs en dat maakt van dit nummer een lief schilderijtje.

Nu altijd *regts* houdende, ontmoeten wij onmiddellijk na Becker een inzender in 1861 niet tegenwoordig, den Parijzer Isabey, een schoone naam in de Kunst

350 in de Verloting 1849
35
Verloting 1849
180
1849
Reeds in 1849 herinneren wij ons van C. twee schoone Russische honden.
1849 in de Verloting, Isabey toet en 1861 past raaromdatbomen
1849 in 1849 en werd met bijgeman) 184 door 184 Kunstbroeders begaaven, tot 184, 184, dood hem 1849,

en toch bevalt ons dat getoets niet waarmêe de artist dien *„Wandelrid te paard in het Bosch“* 239, keurig, géniaal zelfs, vol effect doet te voorschijn komen. Wij verlangen gedaan werk, geen half, geen schetsen, geen tooneel-decoratie. Ieder zijn smaak intusschen! Spoedig, Bezoeker, n°. 312 beschouwd! Geeft Madou geen bewijs dat hij onzen JAN STEEN kent? Gempt geeft in n°. 144 twee effectief *bestudeerde* en studeerende... honden... *„Koppen“*! Het *„Woelende water“* van S. Hilverdinck, n°. 208, met deszelfs vaartuigen, zeer aanbevelingswaardig; een klein schilderijtje maar met groote stoutheid aangepakt, de lucht welligt wat al te stout (*). De *„Warme dag aan de Zuiderzee“* 469 van den laureat P. Stortenbeke heeft het voorregt niet ons warm te maken. Trouwens het is reeds *difficulté vaincue* dat zich verkoelende talrijke gezelschap zóó te groepéren. Of onze Vaders in de Kunst al die beestjes zóó zouden hebben geteekend als sommige op Hun-Ed. poten staan, betwijfelen wij. 402 Ch. Rochussen. Ziedaar een *„Strand“*, eigenlijk strandje, want het photographietje is klein van omvang, waar men Lucht, Licht, Zon geportretteerd vindt, waar men het *ziet* waaijen. En dan die figuurtjes? Zoo géniaal en chiee-achtig als Isabay durft denken en als... (maar die komt later!)... edoch alles met die reserve welke

(*) Eene uitmuntende inspiratie was, in 1861, het *„Wrak bij ondergaande Zon“* van dezen Schilder, door den heer De Kock aangekocht à f. 125,—.

† Stet meergemeld sierlijk geschreven feuilleton v. h. N°. 15 G. D. opschoon erkennende dat de gevoelens over dit st. uit elkaar lopen - prijst het hooger dan wij.

er altijd bij behoort te blijven. Mankeert er iets aan de teekening dier drie paarden? Van de manen af tot de hoeven toe, alles korrekt. Bravo, Maestro! Brony heeft in n°. 58 zijne *„Rijpaarden“* eene regt Gentleman-physionomie gegeven. Zie Goemans in 150 de kippen den baas laten spelen in zijn *„Slecht bewaard huis“*. Wordt dan niet bang in de donkre *„Vallei“* 105 van H. Diepen. In 190 toont Heijermans gevoel en kunst te vereenigen: die *„Altaar-versierders“* zijn uitmuntend voorgesteld. Welke bedrijvigheid onder die verschillende groepjes, elk eene schilderij! Zijn *„laatste Eerbewijs“* van 1861, nog eere! 't was mooier. En nu in onzen Mari ten Kate ons eens verlustigd! Zie in dat n°. 264 die lieve kinderen *„voor het venster“* weldadig zijn. Dank, Mijnheer van Dam, voor uwe inzending (*). Aha, 497, Tschaggény (C.), wiens Diligence van 1861 ons nog doet huiveren van angst, zoo kwam die de hoogte afdraven, hoe doelmatig, agrest en toch zoo bevallig; wat toon, wat harmonie in die *„Stal“*! Wij hebben meer moois van dien meester in het oog en nog mooier. Toch ons compliment gemaakt over het in actie brengen van die groep van twee paarden, waarvan het eene zich met den bek den voet behandelt. Bovenaan dit vak zien wij in 564 een goed *„Portret“* in politieke kleeding van Taanman, met

(*) Mari ten Kate verwon de gouden medaille bij de jongste Tentoonstelling te Utrecht, voor N°. 222 *Verkoop van het Lammetje*.

† 190 van Heijermans wordt door het N°. 15 G. D. als op de Index geplaatst.

wien, bij zijne andere inzendingen, wij ons later gaarne zullen onderhouden. Bravo op nieuw, Madou, met n°. 311, waar die 5 figuren zoo keurig gepenseeld, die koppen vol geächeveerdheid eene ware "grap" voorstellen zouden, al zag men de handen niet die den slapenden zijn' haas gaan wegdieven. Hoe fraai tempert gij daar uw penseel om dat buitenluchtje te vertoonen ter linkerzijde. Bravo! Dank nog, verstorven heer van Brienen, voor uwe toevoeging 1861 "Wijnproevers!" En gij klassieke, soliede W. Roelofs, die èn uwe schapen èn uw geboomte en grond los, bevallig en consciencieus in uw "Drentsch landschap" 406 daar voorstelt. Wij wenschen u meer toe dan onzen lof.

328 En nu hoeden af voor 328, LOUIS MEIJER! Eene der schoone vergoedingen voor hetgene de Tentoonstelling 1863 niet heeft. In 1861 was de Maestro der Maestri niet aanwezig. Strand, v. d. zee, brik

't Is hier niet de Middellandsche Zee in de galerij van den onvergetelijken Koning Willem den Tweede geprikt hebbende, 't is niet het immense doek waarop Meijer in 1838 de Lucipara schilderde, geen breed Oceaan-gezicht eenige goede Daad van Prins Hendrik der Nederlanden voorstellende, ... een klein paneeltje slechts schonk hier de meester. Die zee, die Gargantua, bijna alles behoudende wat hij verslindt, is hier goed genoeg eene arme brik het stranden te veroorloven. Zie dat verbolgen water noode tot bedaren komen, die lucht in lange nog geen mooi weër schenkende! Tot hier de

328 werd door alle Critici hoog geschat, het n^o. D. v. G. geeft 2 Junij eene poëtische beschrijving. De lang reeds Kranke Maestri, die immer met behulp eens mekaneke, toetsels, het penseel zoo heerlijk hand, "teest".

ordonnantie, het idee in deszelfs geheel. Nu de uitvoering. Treed nader, gisper! Hebt ge iets op de penseelbehandeling aan te merken? Treedt ook nader, gij Kunsten-kinderen die, in andere vakken er zoo raar mede omgaat, zie dat geächeveerde in al de onderdeelen! Die sloep en die jongen op den voorgrond. Maar dat zijn principale voorgrond-figuren. Zie nu echter ook ieder golfslagje. Dat streepje zon in den horizon, het straaltje zon uit de wolken terug gevende. En dan, in die eindeloze verte dat scheepje zoo ferm voorwaarts strevende, als uit één' toets èn steven èn kiel èn tui-gage geboren. En dat *beduidt* niet enkel een scheepje. Dat is een scheepje. Ziet, vluggen, zóó zij men vlug! Zijt gij daar, 41 David Bles, buiten mededinging, die het geluk smaakt, buiten het goud en de lauweren, volgelingen in uw genre te verzamelen? Mooi van de plaatsers der schilderijen, bij Meijer een tweede sieraad van de Hollandsche Schilderschool der XIXe eeuw te hebben gevoegd. Uwe "knappe winkeldochter" is waarlijk knap, het niet kwalijk te nemen dat die galant haar met de rotting de kin streelt, het tweede schilderijtje in uwe schilderij, de Dame die de maat wordt genomen verdient mede nieuwen lof. Alles luimig, vol humor! Dank, heer Rijnbende, voor uwe toevoeging. En, 562 Dank, Robert Fleury! Ziedaar wel de immer kuipende en huichelende Catharina de Medicis, de bloed- en moord-ademende, heersch-dorstige, brood-dronkene geweldenares, die den jongen Karel II aan

*teest genoot 2 Maart 1864, in zij afeliev, de Er vaz, het bezoek van H. H. H. Panser tradit gellarie.

406 Het n^o. D. v. G. 8 Junij levert over Roelofs eenige Ichome togels.

hare zijde heeft! Ziedaar Beza, Martijn, Viretus; die Kardinalen en Aarts-Bisschoppen en Bisschoppen, die 19 October 1561, onverrichter zake weër uit elkaar gingen. Noch het zwaard, wat later, 24 Augustus 1572 (Bartholomeus-nacht), zoo aanging, noch spitsvondige redekavelingen zullen ooit beslissen over geloofs-punten. *Bemin God bovenal en uwen naaste als u zelve: dit is de Wet...* Niet het verstand, het hart leide! De bijzaken zijn minder. Robert Fleury leverde hier eene hoogst belangrijke bijdrage tot de Historie-Schilderkunst. De hopeloosheid tot eenige beslissing te kunnen geraken schijnt de artist-historicus te hebben willen wedergeven. De figuur van Beza is duidelijk. De impassibiliteit der Kardinalen, het beeld van waarschijnlijk den moedigen Lainez, Generaal der Jezuiten, die Catharina durfde te weestreven, zijn even zoo vele schoonheden welke deze schilderij een monument in eenige Regerings-Galerij moet doen worden. Zijn de details hoogst verdienstelijk, het effect van het geheel in die 60 à 70 figuren is imponant. 502 *„De Scholier“* van Toussaint, welk lief pendantje, die olijke luiwammes! De kleuring zoo gelukkig niet als in den Realist. Van Toussaint had 1861 drie keurige stukjes, van welke verkocht, o. a. *„de gelegenheid maakt den dief“* aan den heer van Wrangel. 493 geeft Tom gelegenheid te bewijzen dat hij een fijnschilder is. Die zes *schaappjes* zoo malsch gepenseeld zijn miniaturen. 118 Duntze, een goed *„Landschap“*, wel wat vlak-

X Zie voor 362 nog nader de teekeningen
Gravure, pl. 99

kerig, misschien door 't inschieten, uit de Dusseldorfer School, sluit dit vak.

Zijzaal, Regts.

Regt door zee is altijd pligt. Regtuit is geen noodzakelijkheid. Verslaggever vervolgt zijne taak met de *Zijzaal ter regterzijde* in te treden naar 113 Dormolen's naive *„Oude Hengelaar“* die 't huis komt bij Moeder de vrouw, den bezoeker zeer aangenaam welkom heet. Zie, Bezoeker, en grimlach dan eens niet! 66 van Hein Burgers is eene tweede andersoortige aangename verrassing. Zijne *Romeo en Julia* vrijen niet aan het Paleis der Capuletti, Romeo komt niet in een sierlijken italiaanschen gondel Venetie's lagunen opvaren; eene stadsgracht, eene platte jol geven den gelieven den hemel op aarde. Het stuk is uitmuntend gepenseeld en goed van toon (*). 259 van Karsen is een voortreffelijk *„Gezigt op de sterke wallen van Metz.“* 89 Dauge bekennen wij niet te begrijpen, den titel noch het product *„Gelukkig te huis.“* 220 Hoppenbrouwers herkennen wij gaarne in zijn mooi, zonnig en als naar de Natuur gepotografieerd *„Winterlandschap.“* (†) In 339 geeft Mertz een geheel burger-

(*) Van Burgers had men drie juweeltjes in 1861. Verkocht aan Prinses Marianne, het No. 70. *„Op Marken.“*

(†) Van Hoppenbrouwers was eene *Winter*, met figuren gestofteerd door Chs. Rochussen, in de Gallerij Willem II, welk nummer circa f 500 gold.

lijke maar dichterlijke voorstelling van bittere droefheid en kinderlijke vrolijkheid tot contrast, in zijne „Weduwe.“ (*) 129 Fay's „Vijgenooft“ eene kapitale schilderij, wel wat vol Taanman's „Uurtje van ontbijten,“ 481, gaat niemand zonder glimlach voorbij. Welk *dolce far niente* in die bezigheid courant lezen! Perfekt, perfekt! Een echte Jan Perfekt! 351 Nakken is in dezen *hooibouw* nog voortreffelijker dan in 350. 411 Mej. Ronner's achtal jonge *honden* met hunne Mama is mooi, al dat wit toch eene schilderij vormende, boezemt bij die cabriolen wel een grimlach *alhoewel* niets poëtisch in. Eere nog den Zandboer van 1861, Vrede en Rust en Hond en Ekster! Vrede en Rust in 1861 naar Engeland gegaan! 193 van Heijligers is een fijn schilderijtje. Die „Verhuizing“ is met zorg behandeld. 87 Damschröder, een schoon, zeer schoon stuk, helder en grootsch van toon, krachtig gepenseeld en heerlijk gekleurd. „Houtman's“ fiere en toch zedige gestalte en gelaat, de „heeren van de Compagnie.“ het bijwerk mogen gerust bekeken worden, de bezoeker zal het niet bij één kijkje laten. Hoe eenvoudig het onderwerp zij, houden wij dit nummer voor een der beste historie-stukken in deze Tentoonstelling. Dit nummer en Wijnveld's „Merula“ (hoewel gansch anderen stijl en trant) en een nader te vermelden nummer, brengen

(*) Van dezen Schilder had de heer Dresden van Amsterdam, in 1861, een goed stuk „Maria van Oostenrijk“ toegevoegd.

Onder meerdere schone figuren mint uit op den linker voorgrond eene *zige* aan 't oel leunende

den beoordeelaar, die den palm zou moeten toekennen, in tweestrijd. 429 „Landschap“ van den Dusseldorfer Scheins, is eene allerkapitaalste, grootsche Winter, wel wat wit maar niet overdreven, aldus schoon en natuurlijk. 459 Sierich. Deze „Winter“ schijnt kouder, verdient mede allen lof. 154 Grips. Een lekker kopje koffij is hier eene waarlijk „aangename verpoosing.“ Lief, rein geschilderd, keurig van toon. Mooi pendantje voor het Garenwindstertje van 1861. (*) En nu brave C. Hoevenaar! Ferm aangepakt in 211, dien Wapensmid, Perrol, die vier smeden op den achtergrond, die harnassen op het eerste plan en dan dat keurige, zedige vrouwen-figuurtje. De ware toon voor een romantisch-historisch Nederlandsch Tafereel is uit het hollandsch penseel hier gevloeid. 274 Dit „Gezigt in de Ardennes“ van Kindermans bevat minder dan zijn 273; maar 't is waar: 't is hier *buijig weêr*. 384 Raadsig's rijk gestoffeerde voorstelling van „Deen-^{lijk} over-^{sch}en Boeren-Betaaldag“ voldoet aan het doel. 374 van den ijverigen Pleysier is een pleisierig effectief „Zee-^{plant} stuk,“ rijk gestoffeerd en vernuftig, eene Galerij of een Salon overwaardig. Om toch iets weêr eens aan te merken, in het eerste en tweede plan, had men het groen van de natuurlijke golven niet zoo sterk willen zien. In het geheel heerscht een vrolijke toon, alsof

*274-
Bekend
Dit!
aanwankel
nedeelig ge,
plant
werd bij Ven-
planting als
voolijge
De
Kunige
Lachheid
eenvoudigheid, harmonie in ordanatie &
uitroering make, het de palm waardig, en
„vermindert de verdienste van andere*

(*) Toen à f 125, zeer modiek, verkocht. Landchap, 1860 de edele

*Stukken het gezigt kennerde
Eene poëtische Schildering van dit eene in het Nieuw
Dagbl. 2 July, vermeldt de tuische bijzonderheid dat de heer
Kindermans door blindheid is getroffen,*

*f. 31 de Parijzer Tentoonst. 1864 vermaakt een maritieme epi
"sode van Pleyrier, twee vischerijpluik bij hooge zee,
veel lot*

Zijzaal, Regts, au fond.

31
verkocht
tel dy
uiterst
moderat
fijn 140
het water en de buizen het weten dat zij de eerste haring aanvoeren. (*) *f* Dat "Boerenbinnenhuis," 31, van Bergsi is een van de liefste nummers in dat vak. Vervloet's 520. "Gezigt te Subiaco" is wat donker van toon, anders een best Stadsgezicht. 337 van Meiners zou men in zijn "Boschgezicht" te veel boschrijkeid kunnen opmerken. Van B. C. Ten Berge heeft men veel mooier gezien dan zijn 30 "Noordhollandsch Landschap."

En nu naar het voorgedeelte dezer regter-Zijzaal, Regtsom.

65 De Bruine. Een flink, luchtig, echt "Hollandsch Landschap." Bevallig Land- en Watergezicht. 153 v. der Grient. Open, rechte "Hobbelweg, Overschie," wat plat, maar 't is ook portret. 371 Van Os. Een mooi, ferm "Paard en jong Vee." Een goed hollandsch tafereel. 112 Dormolen. Die "Kleine lievelingen" met eigenaardige stoffeering zijn niet alle even lief. De lieveling op den voorgrond, het hondje links, het dansende beestje, zijn niet al te bevallig, het staande bevalt beter. 473 Striening. Deze "Visscherswoning" is een zeer goed schilderij, vooral voor de stof-

van Pleyrier

(*) In Willem Twee's Gallerij was een schoon "Stil water" aanwezig, het vertrek van 's Konings beminden Zoon Prins Hendrik voorstellende, van Vlissingen Julij 1843, na het onthullen van De Ruiters Standbeeld.

Voorgedeelte regter-Zijzaal, Regtsom.

33

feering. 230 Huberti, "In de Kempen." Een mede plat maar aangenaam Landschap, lief van toon, sober van kleur, mooie lucht. 568 Wittkamp (A). Is dit "Hollandsch Landschap" van dezelfde hand, die, in 1861, twee fraaije Landschappen leverde, waarvan een verkocht? Men vindt dit nog al hard van kleur. 189 v. Heemskerk's "Vischverkoop, Scheveningsche Strand" bevalt beter, de speling van de zon in het water wat gezocht. 171 Haaxman "In de Kerk." Groepeerig zeer goed, mooi zelfs. Aandacht goed uitgedrukt van dat zestal, maar kon meer godsdienstigheid teekenen. 266 Keelhof. Die "Bijenkorven" staan in een schoonen boomgaard, het gebladerte en de grond wat spatterig. 434 Schenkel. Goed *point de vue* in "Utrecht's Domkerk." Het zoneffekt bij de architraven der colonnades fraai. 415 Rosierse, is een verdienstelijk stuk. Dat *genre* (Lamplicht) waarin de Hollandsche School zulke meesterstukken op het Maurits-huis te 's Hage en het Trippenhuis te Amsterdam bleef bewaren, blijve den Schilder aanbevolen. Blijft hem daarbij het gevoel, hetwelk in deze "Angst en Droefheid" heerscht, zullen wij ons en den Kunstenaar blijven geluk wenschen (*). 78 Col. Die "Guitenstreken" zeer bevallig; de figuren en gezigtjes uitmuntend; een

(*) Nog zien wij met genoegen, in gedachten, het Ziekbed 1861, zoo waar, zoo aandoend, en de lichtjes zoo keurig, in het bezit des heeren Goldsmid gekomen tot den modieken prijs f 160.

fijn stukje. 33 Bernhard. Zeer goed „Binnenhuis“ met lief figuurtje, het satijn en bont voldoende teruggegeven. 399 Ritz. Eene origineele „Landelijke Studie.“ Mutueel onderwijs in de open lucht. 22 Beer-naert. Gezigt in „De Vallei van Bachens.“ Zeer romantisch, waarin het onafgecheveerde niet hindert. 21 Dezelfde. In de „Omstreken van Gent“ meer ge-soigneerd en toch zoo bevallig niet. 173 Hahn. Die „Roovende Cosakken“ zien er goed uit, goed geordon-neerde groep. 483 Taaymans. Bij dat „Toilet“ be-valt het satijn beter dan het gezigt van de bruid welke gemelijk schijnt. 43 Bles (Josef). De waarheid vindt moeilijk herberg..... wij vinden haar hier in dit als gepotografieerd herbergje. Is die „Arke Noachs“ naar de Natuur, of is zij fantaisie? In het laatste geval is de heer Bles een goed Componist geworden en gaarne, zeer gaarne constatëren wij hier een merkelyk progrès in ordonnantie zoowel als in exécution, terwijl het hoofd-idee, de Arke Noachs, zeer verdienstelyk is geëxploi-teerd. Bravo! Zijt gij discipel van Verveer, mijnheer Bles of hebt gij 's edelen bekwamen Officier's werk zoo bestudeerd, om, zonder dat wij eenig formeel plagiaat hebben te verwijten, zoo dien trant te hebben betracht van figuurtjes te vormen die alle zekere beteekenis heb-ben en contrasten aanbieden; Engelschman en Fransch-man, Pastoor en Rabijn, dat portret van den bekenden Haagschen Bolus-man, die Koek-slaanders, alles zeer aardig geteekend? En dan ter regterzijde die minzame

† Dr Bles is Officier van de Eikenkroon.

echtgenoot of vrijster, die den gemaal of beminde aan de Afschaffing op zoo gevoelige wijze herinnert? Of het aan den *demi jour* ligt waarin dit nummer is ge-plaatst of dat effektief die verdienste er in zit, welk laatste wij voor de waarheid houden, de toon in dat woelige tafereeltje, in lucht en vooral in de gebouwen deed ons genoegen, 't welk bij een' meester van groo-teren naam niet grooter had kunnen wezen. Courage, heer Bles, blijf zoo progresseren en gij zult de min-dere klassen spoedig ver achter u laten! 394 Riegen. Eene effektief „Woelende zee,“ flink, maar wat kleuren te veel. 34 Bertelman. Geen meesterstuk, toch in-genieus dat verdrinken, de hoed des drenkelings alleen zichtbaar. 482 Taaymans. In een woord dat „Be-zoek aan de Voedster“ is mooi. 489 Tiddens. Een aardig stil leven dat „Lamplicht“. 506 Veldhuyzen. Zeer ingenieus, eene Moeder in de schilderij des Zoons zich verlustigende. 9 Baff. Deze „Zieke Moeder en haar Kind“ treffen; vooral boezemt de kranke moeder in dit kapitale schilderij belang in en verdient de uit-voering allen lof. 128 Fabius. Een „Kraambezoek“ wat kleurig. 425 Die „Onverwachte vermakelykheid“ is eene onverwachte aangename verrassing, zijnde in dit vak des Locaals der Tentoonstelling, onder meer goede, het beste Nummer en een der bevalligste der geheele Expositie. Ga die vele groepen pleisierige menschen zien, bezoeker, en val ons af zoo gij 't van u kunt verkrijgen dit niet eene regt pleisierige schilderij

Schaep

van
st.

te noemen, pleisierig geschilderd door een pleisierig penseeltje en eenen zoo vernuftig als korrekt pleisierigen Teekenaar. Tot de lucht toe teekent pleisier. 64 De Bruine. Mooi boschrijk Cleefsch Landschap met doordachte stoffaadje. 224 Joh. van Hove. Deze „Onschuld“ is een lief klein meisje, die van een ouden tuinman, karakteristieken, knappen man, een bloempje krijgt, vooral de figuur van den tuinman heeft een goed effect. 477 De Swart. „St. Goar“ zeer flink, wel plat en iel, maar, natuurlijk, geene platitude.

Regter midden Zijzaal, overzijde.

521 Vinke. Boven den ingang geplaatst, is die levensgrootte „Verlatene“, eene zeer goede, belang inboezemende schilderij. 72 Candel. Deze „Schapen in de Duinen“ een lief groepje (*). 559 Hendriks. Een echt „Geldersch Landschap“. Kapitale schilderij in den waren Hollandschen landschapsstijl, met schoon geboomte, goed doorschilderd en lief gestoffeerd. 357 Nieuwenhuizen, eene lieve épisode uit de „Lieve Vrouwe Kerk te Antwerpen“. 449 Sebes. Bevallig groepje dat „Broertje“ welkom heeten. Wat bruin, diezelfde gouden kleur als vroeger, 't geen des Schilders liefhebberij is, maar hier niets bederft. 16 Barnauw. Een aardig Landschap bij „Overveen“.

(*) Een kapitaler stuk van dezen Meester, met *Ossen* en *Kalveren*, 1861, aangekocht, voor f 150 meenen wij.

529. De Vogel (C. J. de) Kapitale en deugdelijke Boerderij, wat vlak van ordonnantie, maar zeer goed behandeld en afgehandeld. (*) 29. Ten Berge. In dit idée „bij het graf“, heeft de schilder gelegenheid waargenomen een aangenaam duinachtig Landschap te geven. (**) 270. Kiers geeft een bijna al te „stil water“ echter een zonnerig, luchtig, lief tafereel. (†) 91. Dauriac. Deze Antwerpsche schilder gaf hier eene gelukkige, lieve bruid in zijne „Nanette“. Die „avond“ is verlicht of het dag was, de expressie van geluk is op het gelaat van dat landsdochtertje zeer fraai uitgedrukt. 390. Bravo, Mej. Ravenswaaij's eene mand met keurige „vruchten en bloemen“, schoone schakering en goed van kleur. 397. Rikkers. Die „grootvaders-rekenles“ is niet meê af te rekenen, eene schilderij welke men voldaan verlaat. 187. Hazeu. Goede school, Mijnheer Hazeu! De ordonnantie wat vlak is niets hinderlijk, uw geboomte zorgvol behandeld; op een kleinen afstand bezigtigd levert uwe schilderij eene schoone diepte, van uwe perspectief-kennis getuigende. 315 biedt iets verblindends aan: dat reeds in de verte helder, neen, wit kunstlicht afwerpende schilderijtje, van nabij zonnig moetende verbeelden, heeft, ja, iets idéalisch, maar de figuurtjes zijn, door de Na-

(*) Van dezen schilder had men in 1861 twee schoone Gezigten te Dordrecht. — (†) No. 270. Verkocht.

(**) Wij vermeenen van dezen schilder beter te hebben gehad, o. a. zijn groot gezigt op de Alkmaarsche heide, in 1857, was een schoon stuk.

91 vers
ok. At
/150
van de
van de
Smit te
kinderijl

tuur al te natuurlijk te willen maken, gelijk geweld aan te doen, te outréren, ook idéalen van onnatuurlijkheid, van leelijkheid geworden. Het is is van *Maris* (W.) (*) en heet: *jonge kalveren aan een melkbak*. Zie mij regts, dat gedrogt daar komen aanstropelen denkelijk een jong kalfmoetende voorstellen; eene schonk, eene soort van kop en vier strepen met de kwast, welke men U verzoekt voor pooten te houden. Een kalf nog rookende, zoo van de moeder-koe komende, heeft ten minste het figuur van een gedierte, hier bewondere men een formeel ongedierte! In diabolieke compositiën van Callo t en van in dat *genre* dan ook geadmitteerde kunstenaars van vroegeren en jongeren tijd, bij den ingénieusen Ver-Huell onder anderen, ziet men monstrueuse torren en dáárvan heeft dit onding al heel veel. Heeft de kunstenaar — *Maris* was reeds kunstenaar — parodiën, eene caricatuur willen leveren, stel dan in den catalogus „caricaturen, charges van kalveren, pinken, vaarsen enz.“ Met wat sluit dat perspectief? Tuigt dat neêrgeklad horizontje niet van verregaande stoutheid „dat is mooi genoeg!“. Wat zijn dat voor pluimpjes, welke boompjes moeten verbeelden? Vethaakjes, pethaakjes, hanepootjes van een kind 't welk begint te leeren schrijven? Wat voor stoppels die daar staan? Lucifers zonder koppen er op? Puéricel, flaauw die kritiek, zegge men! Wie

(*) Een toch reeds niet onbekend, noch onverdienstelijk kunstenaar.

kijkt naar dat onbeduidende, armzalige bijwerk? Zoo mogen vragen de Novatores, die zoodanige neêrsmijtsels tot edele inspiraties zouden willen verheffen. Men antwoordt: daar kijkt naar de beschouwer, die, links op den voorgrond, dat luttele als nietswaardige rustieke hekwerkje met dien groezel bedekt, bewondert, in de zon zoo blinkend en dáárom den veelvermogenden Penseeler toeroept: de Kunst mag tooveren, niet goochelen: geen escamotéren, geen tours de passe passe! Ja, in de verte ziet men het misgeboorte, waarvan spraak is, voor eene pink, vaars of een heel jong als nuchter kalf aan, maar van nabij verdwijnt het prestige. Men zegge: in de verte het prestige dat is genoeg. Niet waar wanneer het eene schilderij geldt! Tooneeldecoratief iets anders. De Schilder uit vroegere tijden, die kersenboomen zoo natuurlijk had geschilderd dat de vogels er op afkwamen maar door zijn kunstbroeder overwonnen werd, toen hij diens schilderij van hare gordijn wilde ontdoen en nu eerst zag dat het slechts eene geschilderde gordijn was, zij hier getuige! Dit onderhavige stukje werd reeds spoedig aangekocht. Het moge in de verzameling eens kunstbroeders of eens Mecenas eene excentriciteit wezen, maar waar zou 't heen wen dergelijke uitspattingen *école* vormen? En dat dreigt reeds het geval te worden. Bij volgende nummers bespreken wij nader dit verontrustend verschijnsel. In het atelier mogen die *coups de tête* blijven! Maar nu wèl, ... tot nader! 107 Diepen.

Dit „Graauwbunderland Gezigt” bevat meer dan 105. 't welk wat donker is, dit weér wat groen en toch een verdienstelijk stuk, 419 *Roth*. Wel wat hoog van kleur maar mooi is 't in dat „*Ahrdal*” 258 *Karsen*. Ziedaar een mooi contrast met het sterke Metz, een braaf Dorpgezicht dat „*Noordwijk aan Zee*”? Uitvoerig de steentjes, de daken en zonder overdrevenheid, lief en gevarieerd gekleurd in de Natuur blijvende, geestig gestoffeerd. 528 *Vogel* (C. J. de) Vrij wat Geboomte, rijke vegetatie in dit alleruitvoerigst kapitaal boschgezicht. 212 *Hoevenaar* (C) Romantische groepering van „*Valkenjagers* vroegeren tijd. 101 van *Deventer* (W. A.) Hoeveel duizenden dergelijke in de wereld! Toch is dit „*Strandgezicht*” geen alle-daagsch; uitmuntende perspectief. 389 *J. van Ravenswaaij*. Allen lof waardig die „*weide met runderen*.” Correct van Teekening, keurig van uitvoering. 465 *Starkenborck*. Dit „*Landschap in Thuringen*” mooije kleuren-afwisselingen 417 *Rosierse*, *Huis-Tafereel*, *Lamplicht*. Een juweeltje of Rosiertje: synonym. Vader onderwijst, kind leert, moeder luistert. 282 *Koster*. Trotsch Zeestuk „*De togt naar het Noorden*” de Klank- Gedachte- en Waarheid-rijke regelen van *Tollens* op het doek daadwerkelijk overbrengende. Ja, „*het afscheid joelt en schatert*” voorts wat de Dichter in de geciteerde verzen niet bezingt, dat water, die kielen, die bemanning, die zeilaadje, die vlaggen en wimpels! In Meijer vieren wij den *Ludolf Bakhuizen* en den

Willem van de Velde van onze XIXe Eeuw. J. C. Schotel was een groot zeeschilder. Niet dat men U, heer *Koster*, even zoo hoog come verheffen, maar de wil bestaat hooger te stijgen, die blijkt uit ordonnantie en uitvoering van dit kapitale stuk. Blijf dien wil getrouw, de jongere en vroegere *Maestri* bestuderende en bovenal de groote meesteres de *Natuur*! Voegte zich daarbij die poëtische geest die alles hebbe te bezielen, dat onuitdrukbaar wat lessen noch inspanning geven kunnen, die èn in *Toonkunst*, in *Dichtkunst* èn in *Schilderkunst* dat waas van mysticiteit verspreide, zonder hetwelk klanken, noch woorden, noch verwen iets vermogen, ziedaar wat U en onzen tegenwoordige zeeschilders gewenscht en aanbevolen wordt! In andere vakken is eene merkbare beweging waar te nemen, een streven naar vooruitgang, de grenzen bereikende en onzes inziens overschredende en daarom beteugeld moettende worden. In het Nederland zoo dierbare vak *Zee-schilderkunst* (*) blijft men met kleuren werken

(*) Dat waardeerden alle kabinetstichters, v. Belle, Lorgier, v. d. Pot, Boreel, v. Dam, Gildemeester, De Smet, Steengrachten, Brentano, (waar Willem Josef v. Brienen, de Driedaagsche zeeslag van W. v. d. Velde kocht ad f 10,000) ten derde male voor het Vaderland behouden, proficiërende van prins Willem III koning van Engeland, die op het Loo eene echt vorstelijke verzameling had. Eenmaal was dat stuk, wij meenen bij v. d. Pot in 1708, ad f 8,000 verkocht. Dat waardeerde de *Primus inter pares* der Oranjetelgen, die in zijne galerij, bij ja *negen* *Gudin*, acht *Schotel* had. Hoe werden onze zeeschilders niet door vreemde *Artisten*, vereerd! Le *Poitewin* schilderde W. v. d. Velde de

en mooi, doch er wordt meer vereischt. Er blijft — of iets prozaïsch of iets theatraals meestal heerschen. Evenmin als het Opperste wezen door eenig menschelijk génie kan worden uitgedrukt, schier even onmogelijk is 't eene définitie van *de Kunst* te geven en ook is 't onmogelijk hier te uiten door de pen wat het hart gevoelt, maar wat Gij en uwe kunstbroeders kunt lezen, dood eenvoudig in de werken van... Meijer en Gudin! (*) 442. Schoppe. Ziedaar een Mythologisch stuk tegenwoordig geheel uit de mode waarin wij groote meesters hadden. Jordaens bijv: maar. "*Hylas*"! Herkules lieveling, die, om hem, alle groote daden vaarwel zei, ten einde den vriend op te sporen wiens schoonheid de... rooflust der water-nimfen had opgewekt die hem eenvoudig oppakten. Eene zeer verdienstelijke schilderij. 500. Tschaggeny (E.) Wilt gij zóó als hier die "*Beesten die zich drenken*" het vee geschilderd zien? Wis en zeker, wil ik 't zoo! Denk bij dit kapitale groepje een beetje van dat elektrische vuur waarvan straks spraak was en gij hebt den steen der wijzen in de Veeschilderkunst gevonden. 103. Van Deventer (J. F.) Eene andere manier van "*strand*" schilderen dan 101 maar even mooi. 416. Rosierse. Zeker ziet men daar

103 Bekoond: De Jary houdt zich op "Le Brai, Seul est beau" in
oude, eene hooge premie uitlovene aan schippers die bevreest waren hem in zee te brengen. Diezelfde fransche kunstenaar schilderde een onzer zeeslagen tegen de Engelschen in 1666 en bragt op den voorgrond W.v.d.V., bezig dien af te teekenen. (*) MEIJER ad primum, al in die

v. g. 274

v. d. Sande Bakhuyzen, een fraai Landschap, met 100
te Amst^m. Coll. Kooij, November 1863 n. 195

Regter-midden-Zijzaal, overzijde. verhoort 43

de Onschuld de Droefenis troosten in die "*weduwe en haar kind*" Bravo, schilder! (*) 14. Bakhuyzen (Julius van de Sande) Stille melancholie zou dit "*langs de beek*" inboezemen, werd die door dit lieve groepje niet getemperd. 348. Mollinger. Hier weêrstaan wij 't niet Letterdieverij te plegen. Edoch à tout seigneur tout honneur. Ieder het zijne. Wij lazen in een sierlijk geschreven feuilleton in het Nieuw Dagblad van 's Gravenhage, omtrent het volgende, door ons onthouden en beaamd:

Gij ziet dezen armen, zelfs zijn vermoelden hond het aan, dat een heete dag achter hen ligt. Die man is... af. De zoon heeft hem als verschroeid, zie dien door vermoeidheid gekromden rug en toch wordt die kruiwagen voortgestuwd langs een zwaren grond... en dat alles ter wille van een schamel brood! Nu hijgt hij naar huis, maar de heide is lang....

Ontwifelbaar is dat de gedachte die Mollinger hier in dat "*op weg naar huis*" van zijn palet heeft op het doek gebragt. Dat was des kunstenaars scheping in dat eenvoudige daglooners beeldje. 544. De Wilde. Bij dat ledige wiegje "*de dood van den eerstgeborene*" wordt de gedachte ons te stoffelijk uitgedrukt. Die Engelen het lichaamtje opvoerende, dat crucifix, maken, om der duidelijkheid wille, het tafereel onduidelijk. 447. Sebes. Die twee figuren in die "*herstellende*" zijn alhoewel als verguld eene treffende schilderij. 324. Mauve. Belangwekkend is die "*kar met een os*", ofschoon de penseeling wel wat meerder fikscht mogt wezen, in deze fraaije schilderij meer zorg ver-

(*) Rosierse geeft hier in de *Weduwe* het portret der *Bedroefde* uit 415.

langd wórdende. 47. Du Bois. Die „plegtigheid“, half wereldsch, half kerkelijk was niet anders van te maken. 278. H. Koekkoek. Een lief „kabbelend water“ daarom dan ook niet breed van stijl. Hoegg. 209. Vroom dat „gebet“ teeder die blik welke Moeder en Kind over en weér malkaár in de ziel voeren. 287. v. Kuijck. Hoe uitvoerig die „terugkeer naar buiten“ wel wat prozaisch. 229. Huberti. Die „molen“ agrest, [†] locale kleur. 202. Heppener. De „schelpstoot“ een lief schilderijtje; wij krijgen beter van dien kunstenaar. 378. Van de Poll. Niet kwaad die eigendommelijke manier in dat „Landschap bij Dordt“. 485. Tavenraat, mede zeer eigendommelijk die bister-kleur in dien „herfst“, maar figuren, geboomte goed van tekening, het geheel zeer pittoresk. 125. Everdingen. Die zon over het geheel van den achtergrond doet goed; de voorgrond goed doordacht, een doorschilderd mooi stuk. 302 Lintz. (Ferd. E.) Gaarne hielden wij ons lang bij dit stuk op, om; tot ons innig genoeg, weér een groot progres te constateren: paarden, krijgslieden, physionomien van triumpheerders en van sneuvelden, de rustingen, de heele ordonnantie eindelijk, tuigen van ernstige applicatie, Bravo! 267. Keijser. Wat lief, die „zuigeling“. 534. Vrolijk. Zeven monsters in dat „Landschap met kalveren“. Ziedaar, voorbeelden strekken! Heeft men ingeving de heeren Maris te bekroonen, zoo wordt de voorkeur voor Vrolijk gevraagd. Nog mooier, indien deze goddeloosheid natuur-

† Het feculaton, n^o. D^o. v. 89 21 Junij Heppener's
eigenaardigheden, prapende, verlangend niet over „
by deren)
„dienstbelyke, kunstenaar moorders luchtigheid

lijker dan de Natuur te wezen, mooi is. Nog leelijker dan ook indien 't leelijk is. Moet die manier mode worden, wie weet? Ons wijze Landje heeft ook zijne gekheden gehad. Tulpen-passie, actie-rage! Heeft men hier ook niet met joujoux geloopt? De hooge kapsels, nu de crinolines en tuinen op het hoofd. De heeren die onder een der fransche François geen dikke buiken hadden konden niet meêdoen, terwijl de dames in dien-zelfden tijd... iets anders heel dik moesten hebben. Zoo ondergaan Dicht-, Tooneelspel- en Schilderkunst ook de mode. Wie zei er iets in 315 van het kalf naast den boer met zijn pijpje in Maris vertooning, of van de koe, links in de schilderij 314, waarvan later? Maar Vrolijk levert alle gedrogten. Een wolfshol uit de Freyschutz. Dat het elektrieke licht niet duur is bewijst dit schilderijtje, waarvan wij afstappen om later nog eens verplicht te zijn tegen buitensporigheden protest aan te teekenen. 213. Hoevenaar (W. Joseph.) Zeer lieve groep „op de kermis“. 383. Preij. Wel zeker „Chéri“ moest er met zijn aardig neusje bij wezen! 164. „Maria Stuart“ had de toch niet onverdienstelijke Grunler wel in ander gewaad ter dood kunnen laten gaan en die ongelukkige, door Elisabeth te fel gestrafte en door Historie, Poëzij en Roman te sterk verontschuldigde, wat meer het uiterlijke eener koningin kunnen geven. Nu naar het volgende Zaalteje.

In de regterachter-zaal nu intredende,
vinden wij regts:

268 Aug. Keijzer een lieve pendant voor de zui-
geling deze „Kleine moeder” met haar kind (de pop)
spelende. 333 Mev. de Meijer. Hare „Vruchten” een
aardig stil leven in vroegere manier. 127 J. Fabius
Jzn. De intentie herkent men in dat „benoemen van
een Opvolger.” Bakker-Korff, Bles, Duverger,
Fichel, Rikkers, Taanman, Vetter bestu-
deeren, heer Fabius, ... ziedaar eenige exempels alpha-
betisch u aangewezen en dan het penseel weêr op-
gevat! 318 de Marneffe. „Geestelijke Zusters” lieve
figuren; niet eenvoudig genoeg het denkbeeld aange-
vende. Rijk, vet penseel. 32 Bergsi. Een „Vrouwen-
kwartje” echt beeldje van nijverheid en een goed ge-
weten. 331 G. de Meijer. Een als sprekend en vooral
ziend „Mansportret”. 553 J. C. G. Zeits. Zeer lief
„Moederliefde” wat capricieus van toon. 507 v. d. Ven.
„Marktgezicht”. Welk mooi, sprekend vrouwengezigt,
hoog van kleur maar goed. En lief bijwerk. 408 Roelofz
(H.) (Geen W. Roelofz, beschouwers!) dat „Nij-
verkocht” megen” daarom toch niet kwaad. 548 A. Wittkamp,
wat eenvoudig dit „Hollandsch Landschap” onder-
wetsch met hengelaartjes gestoffeerd, toch lief. 364
A. J. Offermans. Deze „Doorbraak” tuigt van een
goed meester, die de klassieken der XVII en XVIII
eeuwen waardeert, zulks blijkt duidelijk uit deze schil-

derij al is zij wat donker, de physionomien van dat
hoornvee excellent. (*) 398 J. Rikkers. De vier die-
ven-physionomien, en stonden in deze „hinderlaag” zeer
karakteristiek afgemaald. Fern! 523 Vis (A. W. Riem)
Neen, die „gedachte over Matamoros” niet begrepen. Kracht
genoeg in die figuur. 326 J. Meganck. Een ju-
weeltje die „Wees” een bloemke uit het volk! 136 A.
François. Zeer gestreng die „Meester” Fijn gepen-
seeld, mooie détails, eene knappe tante die daarbij zit
of nicht, die jongen ook goed. Die meester „dwong”,
de schilderij dwingt tot lagchen. 356 A. W. Nieu-
wenhuyzen. Een „Kloostergang” schoon van licht
en bruin. 317. De Marneffe. Mooi „landschap te
Hekle” kon sterker van toon. 518. V. Vervloet,
Rijk gezigt in de „St. Janskerk te Mechelen.” 450. F.
van Seggern. Zeer eigenaardig „landschap bij avond”
wel wat confuus maar 't is avond. 156. J. de Groot.
Wat goed dat aankloppen „Nog niet ontwaakt” Had-
den wij tijd, wij bleven tot de deur openging. Een
charmant genre-stukje. 95. G. J. Derens. Zijne „Fan-
tasie”, wat sericus.

(*) Wij lazen in het feuilleton van het N. D. van 's Gr. 8 Junij,
dat de auteur niet hardop durfde zeggen of zijn „'t is aklig” op het
sujet of op de schilderij toepasselijk was. De heer auteur heeft buiten-
dien in dit lokaal erg het handje geligt. Wij lazen dat hier zoo wat
„al de verongelukten” bij elkaar waren gerakeld, „de bokken van de
sehapen gescheiden,” voorwaar, aardige, scherpe, snijdende, pun-
tige uitdrukkingen, welke een artikel peperen en azijnen, maar te

Tusschen de ramen.

115 à 17 J. A. v. d. Drift, gezigten te „Roermond” couleur locale vooral 115 de processie. 329 en 330. De Meijer dito, het eene treffend, het andere grappig; zijn mansportret veel mooier. 94 „De Barbier Chirurgijn” van Dercksen een aardig goed geëxprimeerd onderwerp. (*)

Langs den volgenden muur.

484 A. Taurel Een flink „Landschap” Stout, van ordonnantie en van uitvoering *Grand style!* 392 v. Regenmorter. „Schoenmaker” en ’t andere figuurtje karakteristiek, de „werkplaats” rijk en goed de accessoires. 508. E. v. d. Ven. Wat rept zich dat vrouwtje „in der

sterk contrasteren met den toon van distinctie dien wij huldigen en blijven huldigen. In dat zaaltje verbleef het publiek, juist op dien datum, als opgetast om te bezien met blijkbaar genot: 272 Kimmels keurig, schatrijk gestoffeerd „Wintergezicht,” met den Wimpel „Verkocht” voorzien; 185 Hazeleers lieve *Tortelduiven*; 194 Heijligers niet veel minder „Zoete herinneringen;” 524 het zoo vol gevoel „de laatste band;” 365 en 66 in onoogelijke lijsten korrekt geteekend „hollandsch vee” inhoudende; 268 Keijzers; lieve „kleine moeder” enz. Niet mooi, om ten believe van een kwinkslag zóó de waarheid een slag in het aangezicht te geven. Niet fideel om zoo moorddadig op een paar nedrigen het „soyez plutôt maçon” toe te passen. Al te scherp wordt ligt schaar dig. Meet u met de sterken, laat de zwakken *passer inaperçus!* Dat’s onze leer. En Gij, Gij zijt onze... Meester!

(*) Zijn Goochelaar in de 17 Eeuw was beter; begoochelde Prinses Marianne voor f 175.

haast! Heel olijk. 194 A. J. Heijligers zoet tafereeltje „zoete herinneringen” Lang is ’t niet geleden: zoo goed ziet figuurtje er nog uit. Fijn gepenseeld. (*) 522 Vinke Jz. Welsprekend drukt deze lezere van „een minnebrief” haar geluk uit. 332 Mevr. de Meyer „De maneschijn” scheen in dit romantische landschap wat donker. 185 F. Haseleer. Wie herinnert zich het coquette. „Er is geen vuur” van 1861 niet, door den smaakrijken heer Suermond, à f 450 aangekocht? Deze „Tortelduifjes” een uitnemend pendant, eene vrij gevaarlijke bespiegeling voor meisjes. (**) 547 Arnold Wittkamp vrij fiksch „Hollandsch Landschap” maar wat rare vogelverschrikkers aan de regterzijde? (***) 345 J. C. v. d. Meer Mohr. Stoute „Kerk” ordonnantie, maar wat duister, wel waardig dat de „avondzon” haar iets beter verlichtte 174 W. Hahn. Die „jagt” schijnt door kouwelijke heeren te worden gehouden, zeer aardig. 214 Joseph Hoevenaar Wz. „In de salon” eene lieve voorstelling van vier jonge Dames. 96 G. J. Derens. Goed geordoneerde groep die „zwervende familie” welke men zou willen helpen. 444 C. Schreurs „Dat jonge meisje aan het venster” schijnt een bloempje te bestemmen

(*) en (**). Deze eenvoudige, maar keurig gedachte en geschilderde figuurtjes 194 en 185, zeer eigenaardig naast elkander geplaatst, verdienen bijzondere opmerking. *Les beaux esprits se rencontrent.*

(***) De eerste orde zoogdieren zijn wij Heeren der Schepping!... dan komen immédiaat... de Apen. Is dat de moraal van die figuren?

voor iemand dien Mama niet zien mag. Zeer lieve compositie. 524 A. Riem Vis. Ja, vrij wat mooier dan de Gedachte, is deze *"laatste band"*. De vader, een fraai beeld, het kind met die aandacht in de neergeslagen oogjes uitmuntend. 73. A. Charpentier. Die *"wau-terval"* valt wat hard neer in die schilderij scherp effect. 365 en 66. A. J. Offermans. Dat *"vee"* is veel te mooi naar vroegere voortreffelijke School geteekend en behandeld om niet te betreuren dat het niet beter dan in dat hoekje beschouwd kunne worden. 248. V. Janssens. Weelderig stil leven in die *"voorraadkamer"* 519. V. Vervloet. Zeer mooie *"kelder der Kapucijnen te Rome"* heerlijk van licht-effect. 272. C. Kimmel. Geen wonder dat dit weeldrig *"stadsgezicht bij winter"* verkocht zij. 93. H. M. Dercksen. Goed is gedacht dat brassen bij *"het eind van den maaltijd"*. Honderde malen voorgesteld toch vrij nieuw dit schilderijtje. Voor penseelbehandeling de bazen in het *genre* raadplegen en dan maar weér doorwerken. 108. A. F. Dona *"schenkweg"* lief stukje, wat groen maar bevallig. 323. J. van Maurik. Zeer origineel gekozen. *"stadsgezicht te Utrecht"*. Kon wat zachter van trant, gebouwen goed van toon. 142. W. P. v. Geldorp. Eene schoone inspiratie die levensgrootte groep van vier. Smart welke de gelatenheid niet uitsluit, neerslagtigheid zich vermannende zijn op het aangezicht van het hoofd des bedrukten gezins *"aanzienlijke ballingen"* te herkennen, ... vrouw en kroost bezwijken schier.

+
c
ca
so
met
dun

69. De Bus. Als miniatuur dat groepje van vier *"Scheveningers"*. Voor de verloting aangekocht. 391. Mej. A. van Ravenswaay. Uit de goede school dat *"Bloemstukje"* 88. J. J. M. Damschröder. Die jongen kan geen beter *"onderwijzer in de zeevaart"* verlangen en de onderwijzer geen attenter leerling. 5. Mej. A. H. Arendsen. Hare *"vruchten"* enz., geven lust. 306. Lokhorst. De wijze van op het doek brengen van deze *"herinnering"* tuigt van eene goede inspiratie. Kapitaal Landschap. (In de Verloting.) 249. Jolly. Gefortuneerde ondeugd! Dáárom misschien bevalt 't mij niet Ninon de Lenclos te prijzen, hoe elegant deze gegroupeerde *belle société siècle Louis XIII* ook zij. 505. J. H. Veldhuijzen. Indrukmakend is dat *"alleen in de wereld"*. 160. F. A. Breuhaus de Groot. Wat leeg *"dorpsgezicht"* niet zoo mooi als 161; toch lief. 445 Schuback. Fraai groepje: die liefde van ouders, de hoogste op aarde, zich verlustigende in het kind en fluisterende: *"Hij slaapt!"* krachtvol en lief van expressie. Des kunstenaars *"Staljongen"* in 1861 verkocht. 504. Valkenburg. Wie zou die *"Twentenaarster"* geen vrijer wenschen? (*) 179. Hans Kleine *"herinnering"* meer gesoigneerd dan de groote van de Jura; buiten het meerdere *fini* van de *détails*, liever toon. Op deze kleine lijst een klein Hansje, *perché?* De gewoonte is eene tweede Natuur. 215. G. J. Hoff

zeer mo/
ndraat
c
ca
1/2

+
2
/45

(*) Het N. D. v. 's Gr. zegt: "uit de contrijen der calieots en radicale afgevaardigden komen dan ook slechte schilderijen." *blow oib*

man n. In lange hadden wij geen „vaartuigen” gehad. Deze „bij winter” bevallen best: regt losse, flinke ordonnantie, eenvoudig en toch zeer sprekend, grond, lucht en stoffering best harmoniërend. 558. A. Arnz. Een trotsch „gezicht op Rome” de eeuwige Stad. De schilderij sterk ingeschoten zal wel ontwijfelbaar den meester veel eer aandoen, waaraan hij trouwens gewend is. 435. J. J. Schenkel. De architectuur van de „oude kerk te Amsterdam” uitmuntend in schoone lijnen weêrgegeven, het licht-effekt en de figuren fraai. 367 P. J. Onderberg. Deze familie van vroegeren tijd boezemt belang in, vooral die lezende vrouw in de *tijding uit het leger*. 155. J. de Groot. Dat geloof ik dat het „etenstijd” is. De trouwe huismoeder, die klaar is, staat op den uitkijk. Een lief tafreeltje nog mooier, kapitaler dan „nog niet ontwaakt”. 141. P. J. C. Gabriël, kapitaal, flink, wel wat veel donkere partijen aangebragt: voor hoogere uitwerking vatbaar dit „landschap” in elk geval „une belle page!” 188. E. v. Heemskerk. Goed dat gezicht te „Kijkduin” wat groezelig, 189, beter hebbende bevallen. 152. J. Greive Jz. Dat „Gezicht op het Y” hadden wij gaarne wat zachter van toon gehad; echter welgevallig beschouwd. *Verkocht*. 82. Craeyvanger. Zeer ingénieus die „non-noodige doctor” bij die twee vrouwtjes. 27. S. v. d. Berg. Jammer dat die schapen niet mededingen! 184. Haseleer. Wat goede toon, wat *bon ton* bij die aalmoes. Wie zou die weldoeners niet danken, wie deze hulpvragenden

niet helpen? Humane Aristocratie en waardig Proletariaat, in die ordonnantie, delikaat vereenigd. 436. J. J. Schenkel. Majestueus verheffen zich de colonnades en verwulfsets dier kerk, de speling der zon op beide deelen van dat portiek op den achtergrond uitmuntend, vroegere-Eeuw-figuurtjes fraai aangebragt. ⁴²⁶ *Verkocht*. 110. L. van Erven Dorens. Het sterk ingeschoten zijnde van deze schilderij doet de expressie van die „treurige tijding” kwaad. Men meent progres te moeten signaléren bij den inzender, 1861, van „School-tijd” (*) 231 E. Huberti. Schijnt fideel aan de locale kleur in dit aardig gezicht „tusschen Namen en Dinant”.

De groote zaal weêr binnentredende.

515 (Verveer Elchanon.) Deze schilder schijnt in de mode te zijn. In 1861 werden alhier zijne „Kindervriend” „Soldaatje spelen” enz. toegejuigd, *kindervriend* verkocht, alsook zijne beide stukken te Rotterdam 1862. Geen wonder ook, hij zelf zorgt voor de mode, door lief en goed werk te leveren. Betwist zulks, bezoeker, indien Gij kunt bij dit „een aertje naar zijn Vaertje! Nader meer over dien behagelijken penseelbehandelaar even rationeel, waar, als karakteristiek en captivérend. De kleuring in dit nummer wel wat hoog, 176 Hanedoes. De hooge

(*) Het N. D. van 's Gr. S Junij prijst dit nummer wat sterk in 't anders zoo... ongemakkelijk feuilleton van dien dag.

school van vroegere en tegenwoordige tijden is in dezen rijken „Herfst” vertegenwoordigd. Gaarne stonden wij langer bij dit schoone stuk. *De guerre lasse*, dat is, het opgevende, al de schoonheden te analiséren gaan wij verder. Dank heer Frantzen, voor uwe toevoeging! *Bravississississimo* schilder! (*)! 256 G. C. Kannemans. Wat al te „woelende Zee” van een goed bekend penseel. 492 J. B. Tom, Dit „Hollandsch Landschap” blijft in elk onbevooroordeeld oog eene schoone hulde door de commissie gebragt aan de belangstellenden in de Loterij. Die drie stuks heerlijk vee zijn eene schoone „Koe”, twee uitmuntende „Kalven”. En het Landschap? Wat schoone kleur, krachtig sprekend, zonder zwart en wit. 320. W. J. Martens. Wat *bonton* moeten hier wij weér zeggen. *How fashionable!* Die moederliefde en troost, die bittere droefenis der arme kleine, nu reeds ondervindende dat in vermaak ook smart kan liggen, zijn en in ordon-

(*) Wien komt hier niet voor den geest de „Zonondergang” van 1861, in een anderen kunstvereeder een kooper hebbende verkregen: de heer Franssen v. d. Putte, ad circa f 1000 meenen wij destijds te hebben gelezen. Nopens den naam op de lijst, even als de timmerman en metselaar de firma op den post van de deur, blijft verslaggever bij zijn idee.

Waar de feuilletonnist N. D. v. 's Gr. 8 Junij vond dat „de stoffeering te wenschen overlaat” in dit 176, hebben wij niet kunnen ontdekken. De stoffeering is niet overtollig, maar wij zagen nergens het verwijt van noble nonchalance toepasselijk te zijn. Wij zijn in 't Duin. Trouwens de goed gesnedene pen sluit met „een Meesterstuk!”

nantie en in volvoering uitmuntend uitgedrukt. (*) 539. Jan Weissenbruch. Groot, edel doet zich hier de „Grootte Kerk te Rottordam” voor. Tijd durven wij er niet af te nemen, wij zouden dien te lang aan dit stuk moeten wijden, hetwelk om zijne eenvoudigheid ons zoo bevalt. (**) 106 H. van Diepen. Watforsch de omstreken en kleuring van dat „Oberwald”. Verdienstelijk stuk echter. 104. J. F. v. Deventer. Lieve afwisseling van water en grond dat „Landschap aan de Waal”. 567 Vetten. Waarlijk er kan niet veel meer verlangd worden, meester in het genre-genre, van uwen *Violoncellist*. Duizenden snuiven, weinige kunnen snuiven; die kan 't. Een

(*) Het Oude Dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage, 30 Mei, welks Bode doorlopend zeer goed berigt, verwijt Martens: „wanneer Martens een weinig meer leven aan zijne figuren wist bij te zetten, . . . ! De opinionibus non est &c.

(**) Den 15en Junij werd bekend dat deze meester lid van de Jury weér is, 't welk, reeds, zoo wij ons niet bedriegen, meermalen het geval was. Algemeen werd te 's Hage de zamenstelling der tegenwoordige Jury toegejuicht, als bestaande uit kunstenaars van erkend talent en algemeen geacht karakter, welke laatste hoedanigheid mede vereerd wordt in de verdere leden, — uit welk een en ander men eene uitspraak in het toewijzen der zeven Eere-prijzen te gemoet leeft, als met wijsheid, onbevangenheid en althans regtvaardigheid zullende geschieden. De Jury is zamengesteld als volgt: Jhr. Mr. G. A. Gevers Deijnot, *Burgemeester*, VOORZITTER; Israëls, W. Roelofs, Jan Weissenbruch, deze 3 gekozen door de Commissie; Mr. C. Vosmaer, J. G. van Mulken, C. G. Schutze van Houten, welke 3 laatste gekozen door de Nederlandsche Expositanten.

door den Heer J. de Vos z. vervangen.

lucht; miskenden en mishandelden, verdrukten en bedrogenen voelen geen weer of wind. Dien blijft het benaauwd bij mooi weêr en stortregen. Sta uw lijden moedig door. Is nu het arme ligchaam ongevoelig als ijzer, later verstaalt zich dan uwe ziel. Nader meer; Schilder Denker. (*) Dank heer Banck voor uwe inzending! 423 H. A. Sangster. Uwe Carnatie kunstenaar, is geen *fantaisie*, die is vleesch. 456 Mej. L. Siebke. 't is ook door eene Dame geschilderd {dat „Kasteel *Rheinstein*” daarom waarschijnlijk zoo lief van toon en zoo malsch gepenseeld. *Einde van dit schuine Beschot.*

Het regte Beschot.

226 en 27 H. van Hove Jzn. Twee wel lieve stukjes, maar de Meester, die zoo veel schoons leverde, schijnt hier gedacht te hebben: „kom dat wil ik dan nog wel maar eens doen!” 't Is alsof een rijkaard, wien een arbeidend huisvader redding smeekt, den bijna wanhopende met een paar vijfjes afscheept. 131 E. Fichel, Aha, *à la bonne heure*. Even mooi als heer v. Brienen's Oudheden-liefhebber van 1861, is deze „ontbijter.” 12 Mej. C. J. van de Sande Bakhuijzen Een effectief Bouquet. (**) 292 Lan-

(*) Sommigen zien een straatzangeresse in dit beeldje. Verslaggever ziet er eene *klageres*.

(**) Een bouquetje aan de commissie welke dit voor de Verloting heeft aangekocht.

delle. Eene ware miniatuur. Waarom in plaats van schutsengel” niet op den Catalogus „Twee engelen bij een derde engel? 432 A. Schelfhout. Mooi van den primus inter pares, van den Schepper, de Vader van de Hollandsche Winter-Schilderschool, hier, zoo'n lief zomertje te geven. 200 H. Herzog. Ware Dusseldorfer school, dat „*Noorweegsch fjord*” 166 O. Guet. Eene levensgrootte miniatuur dat „*de Roman*” getiteld schoon en zeer schoon Vrouwenbeeld.

Het schuine beschot naar het derde Gedeelte der grootte Zaal.

124 P. Tetar van Elven. Eene uitmuntende „*fantaisie*” die minnaar en minnares, hoe warm van uitdrukking, hoe warm van kleur! 50 K. F. Bombled. Zeer eigenaardig die twee „*Poneys*” en vier „*honden*.” (*) 376 A. Pleijsier. Rijk en doelmatig gestoffeerd, zeer geanimeerd dat „*vergaan*” zoowel het water als de actie der figuren. Ook al een zeer mooi naamtje op de lijst. Het schilderijtje loopt waarlijk, zoo keurig als het is, genoeg in het oog. 531 Mej. M. Vos. Een rijk „*Atelier*.” (**) 219 Hoppenbrouwers. Een waar „*Landschap bij opkomende*

(*) Geen wonder dat van dien auteur de Commissie een ander nummer voor de Verloting hebbe aangekocht.

(**) Tot ons innig genoeg en voor de Verloting aangekocht, *à l'usage* 100.

In 1849 prees *Samuel* in zijne *Souvenirs* zeer hoog een dergelijk onderwerp van *J. v. S.*

Hoffenbrouwers. Te Amst^m Nov⁶ 1863 Coll. Kooy
Gezigt op een vijver (100. Van deze uitmuntende

60 Het schuine beschoot naar 3e gedeelte der groote Zaal. "Vond
onvermoeid, Kuantenar, 6e,
zich op de Kollerdamste 1863
van 1864, de Koning Maam,
licht
zal. 28 S. van den Berg. Ziedaar "Schapen" dat door
lieve tiental. Ziedaar het zwart uitmuntend gebruikt heer
om ze dien bok tot gezelschap te geven. Zóó ver- C. V.
langt de landgenoot van K u i j p en andere Yee-schil- Beest
der-meesters dat het penseel de Natuur toegevoegd, ab,
Eene uitmuntende aankoop voor de Verloting. 513 mede

60 S. L. Verveer Dat dit "gezicht te Dordrecht" uit-
muntend van ordonnantie is, rijk gestoffeerd, beval-
lig en doelmatig van kleur behoeft wel niet gezegd te
worden, daar het van de hand eens meesters in de
kunst is. Waartoe echter ook op de lijst die gouden
naam dient, weten wij niet. Is de schilder niet teg
zichtbaar van Verveer? Geldt 't eene nieuwe cre-
tie? Een nieuw genre? Is er nog nooit een stads
gezicht in eene lijst gezet? Of moet er met er tijd bij
komen Commandeur van de Orde enz. verondersteld
dat ook tot dien rang de heer Verveer worde verheven? Son,
R u b b e n s, noch zijn discipel v. D i j k, noch de beroemde
waarlijk groote mannen der Italiaansche en Spaansche
school étaleerden aldus hunnen naam. Velen stelden
zelfs geen naam op hunne onsterfelijke werken, anderen
bezighden een eenvoudig monogram. Bij deze gelegen-
heid zij opgemerkt dat ook met het ridderorders stroo-
len toen op verre na zoo kwistig niet werd omgegaan;
maar Groot door hunne grootsche scheppingen, — eenig-
zints die van den tegenwoordigen tijd overtreffende of
zou dat niet zoo wezen? — onderscheidden vele hun-

S. C. Verveer Te Amst^m Collocie Kooy, Nov: 1863,
Een oud Gebouwen 156

Groote Zaal, laatste beschoot, regts.

61

mer zich door zeldzame hooge bekwaamheden buiten hun
kunstvermogen en schoone hoedanigheden, die eigenlijk
de ware Eereteekenen zijn (*). 44 H. A. De Bloeme.
Wie dat "Damesportret" voorstelt is ons onbekend,
wij vinden de pose extra gemaniëreed.

Voortgaande langs het vlakke vak.

3 Op verre afstand herkent men in die sprekende
"Studie" den Amsterdammer A. Allebé (†). 475 J.
Stroebel. Eene zeer bevallige "Binnenplaats" de
gewone loci communes van die afdeling van het genre
goed en doelmatig ontwikkelende met nieuwe modulaties.
de penseeling komt ons niet te fijn voor. (*) 59 Brony.
Een lief stukje die jager "Sein" gevende (§). 81. A.
Craeyvanger. Zeer aardige compositie dat "Zaken
gaan voor", de lezende man uitmuntend. 40 C. Bis-
schop. Deze twee, door hare eenvoudigheid schitte-

(*) Niemand hoorden wij benijden de onderscheiding S. L. Verveer
op nieuw toegevoegd, allerminst doet zulks Verslaggever, die de hate-
lijkheid, nijd, de hatelijkste der hatelijkheden noemt. S. L. Verveer is
een joviaal Burger, als Zoon, Broeder, Mensch, — Kunstbroeder
vooral, — zeer algemeen geacht.

(†) "Vroeg ter kerk" en "Eerste bezoek" van 1861 nog niet ver-
geten. Beide toen verkocht. In 1862 te Rotterdam vond des Amster-
damschen Kunstenaars werk ook dadelijk een koper.

(§) Later ontmoeten wij een tweede stukje van den meester, heden
5 Junij, XVde verjaring der onthulling van het Standbeeld van Willem
den Zwijger (van Royer op het Plein te 's Hage) door de Commissie
voor de Verloting aangekocht.

(*) 475 In de verloting
59 Dit

N: 28
ad zeer
moesnaar
60
Dit stuk
veelkeeg
eene uit-
muntende
plaats te
Parijs
Tot 1864
Te Rotterdam
1864 waren
twee tijden
werken, zeer
schon en serene
van die
tijden. Een
merkwaardig
"Kocht door
de Staat".
315 Namid
"dag te
Ratrijk.

Allebé, E.
me Jonge Dame
50 verkocht
te Amst^m
Coll. Kooy
Nov 6
1863

een stuk van
Stroebel de 1861 tot 1861
Cabinet
van local
van de
1869
zwaarte
Suroel
in zijn
Jouvenel
aan
Lalleau
de

rende, figuren van twee hoogstverdienctelijke mannen, in Wetenschap, Moed, IJver en Trouw ware toonbeelden, „Heemskerk en Barends“ zouden wij eene geheele bladzijde willen en veel meerdere kunnen wijden, zoo sprekend, krachtig en gedacht zijn die voorgesteld, zoo bevallen zij ons in hare als ongekunsteldheid. Het is eene der vier historie-stukken op deze Tentoonstelling den palm waardig. Bij het huldigen van dit doek meenen wij te hebben opgemerkt dat deze auteur ijdel genoeg geweest is zijn naam in schier iederen penseel-trek te schrijven. Uw bekreond Portret van 1861 is nog niet vergeten, echt kunstenaar! (*) 479 Mevr. Swift. Een zeer bevallig en indrukmakend „Portret“ van een fashionable, honourable Young Gentle-man. 284 E. Koster. Dit gezigt op „de Noord bij Dordrecht“, wel wat hoog kleurig, is mede voor de verlotting aangekocht. 167 A. Haanen. Een rijke, rijke, rijke „Oogst van Bloemen en Vruchten“. 288. Kuijtenbrouwer. In dat „Vrede, Ree met jong“ zien wij Ridinger herleeft. 42 D. Bles. Dit juweeltje, „Verboden briefwisseling“, uit 3 figuurtjes, onderscheidt

(*) Hare Majesteit de Koningin zij hulde gebragt voor deze schoone toevoeging. En tot slot nogmaals hulde aan Bisschop! Deze (meenen wij, jeugdige) Kunstenaar blijve zóó schilderen, dan kan zijn naam gerust van het doek blijven. De Kunstenaar doe zich door zijne hand kennen! Dat deden Rembrandt en zoo velen die geen Ridders waren. Tempora mutantur et nos etc. De zeden des tijds zijn nu zoo. Daarom den Schilder Bisschop hartelijk geluk gewenscht met zijne Orde van de Eiken Kroon, 13 Junij 1863. In Mei 1864 maakte de

Rembrandt. Te Parijs is in December 1863 een stuk verkocht in openbare audie „David spelende voor Saul“ ad 20,000 francs en sdelijkt overgedaag ad 28,000

zich door keurigheid en eenvoudigheid. Het bijwerk brood en andere goede zaken, zoo exquis gesoigneerd als ooit. Dank, heer Baron van Boetselaar, voor uwe toevoeging! 407 W. Roelofs. Klein, maar rijk „Landschap. Dank, heer Jacobson, voor uwe toevoeging!

327 L. MEIJER.

Wij beamen ten volle den vroeger geciteerden smaakvollen feuilletonnist. Zie N. Dagbl. v. 's Gravenhage. Woensdag 27 Mei. Aan die beter versnedene pen dan de onze, ontleenen wij:

„de welligt laatste stappe van Meijer's veldtogt bewijst dat wie regt wil hebben hem op zijde te komen, zegepraal op zegepraal zal moeten bevechten. Wat eene wereld van poëzij schuilt er in de gedachte, waardoor de maestro werd geïnspireerd! Hoe vrije speelruimte wordt der fantaisie gelaten! Hoe weërgaloes spiegelt zich dat morgenzonnetje, naauw ter kimme gerezen in die effen zee, wier glinsterende golfjes, in helderheid wedijverende met het sijne, doorzigtige blaauw van den Hemel 't strand lekken en de voeten besproeijen van dat tweetal, vischersgâ en visscherskind, turende naar die in de verte allengs meer verdwijnende stip, vaders pink, ter vischvangst uitgegaan naar . . . (*)

353 en 355 Twee „Portretten“ van J. H. Neuman Jz. brengen ons tot het prozaiesch zoogenaamd leven terug. 119 Duverger. Het Europeesch monopolie hebben onze Bles en zijne volgelingen Bakker Korff, Taanman.

(*) Het was eene karakteristieke trek van Louis Meijer de Tentoonstelling te komen bezoeken, eene schoone hulde door jongere Kunstbroeders, gelijk zoons hunnen Vader, per as, den hoogen Hoofdman door de reien te voeren. Als mensch is Meijer te bewonderen om zijn geduld, zijnen moed bij veel zwaar en langdurig lichamelijck lijden, dat, hoe smartelijck, zijn kunstenaarsvuur niet vermag uit te dooven. Moge de Hemel, Die den Moed soms loont, hem nog lang in 't harnas laten! Deze schilderij sdelijkt verkocht, en is nu

tegen aan den gelukkigen Soer . . . v. d. Raaf

1500.

13 2^e 63 te Leiden, coll. Bronkhuysen, een niet groot 7^e van L. M. 1470.

Leur Orde waerlij, door Burgerdeugdebeoos, zekke Ridder Zich de e'Veel. Leuz met begingood wantbende Kunstboeder, of nietedellij verbtomelijck eenen denden, helpende.

327 L. Meijer is hoogst op zijn zinnig, welke a'ley hem kan hebbe de kalente 7e deek, het deel van Meijer's Organica.

Vetten enz. toch *alléén* niet van het *genre*: de huisselijkheid het leven afgezien. De Parijzenaars zijn ook geen kinderen zonder *sentiment*. Wel is dit een „Grootvaders-Verjaardag“. Zeven figuurtjes alle in actie en die actie is liefde en geluk. Liever familie-tableau kan haast niet voorgesteld worden, en hoe keurig van kleur, inalsch, zacht, harmonicus? Dank, heer Royaards van den Ham die ons met dezen Parijzer virtuos deed kennis maken! 463 C. Springer geeft in zijn „Burgwal te Haarlem“ eene van de mooiste stoffeeringen van eenig Stadsgezigt op deze Tentoonstelling. 240 J. Israëls. De Schilder, gewijde Zanger, die, in 1861, Hannah gaf, in Ontluikende liefde eene Idylle schonk, zingt hier een Liefdelied getiteld „Toekomst“. Die moeder staande te worden jonge vrouw, zich met het vervaardigen van de eerste dekking bezig houdende, welke voor den onder haar hart nog rustende schat bestemd is, wekt in hooge mate het gevoel, - en nu teekening en schildering betrachtende vindt men Rembrandt's licht- en bruin-geheimen van een keurig Italiaansch paletje genomen in dat kopje, in die kleeding, in die voetjes. Mooi. *Bis*. Ter. (*). † 554 J. Zelger. Een trotsch „Landschap“. Het ingeschotene zich herstellende zal dit nummer eene fraaije schilderij wezen. 15 A. H. Bakker Korff. Weér eens gelagchen bij dat origineel groepje, „De ver-

(*) Den heere Nunez, hooge dank voor deze toevoeging! Zoo wij ons niet bedriegen oogst Israëls op dit oogenblik den hoogsten lof te Parijs en in de *Revue du Salon*.

† *Israëls*. De *Muséique Journal*, vermeldde met den hoogste lof twee zijner werken: „Les nau“, „opager“ en „la Ville de la Separation“ Juli 1863

ontrustende droom“, de dienstmaagd aan den schoorsteen wel wat geëntreerd, haast op zijn Maris's, maar duizendwerf bevalliger schilderij dan wij steeds, bij herinnering van de beide Maris of hun baas nog, Vrolijk, ons voorstellen kunnen, waarin de sierlijke feuilletonist, *N. D. v.'s G.* 27 Mei, meer moois ziet dan wij (*). † 430 A. Schelfhout.

Partout le lâche et vil flatteur
Toujours est détesté. (†)

't is echter geen vlijerij zoo wij zeggen hier 's Grooten Winter-scheppers keurigheid toe te juichen in dien horizon en in die lucht, zoo waar de „Zonsondergang“ weergevende in dat „Landschap“ als Panorama bij zomer. 403 Ch. Rochussen. Vlijen mag niet, prijzen moet. Ziedaar, - al loopt er een weinig luchtige Parijzer Isabeijachtigheid door, - wij spreken over Schilderijen, - het Ware Licht op die „Hut en het Kasteel“. 228 H. van Hove Bz. Een, een luttel kapitaler stukje van den meester die zooveel schoons leverde, „Rembrandt's verkoop“ (§), het vertrek van den Admiraal, en meer. † 79 T. S. Cool. Hoe mollerig, koddig, *Speelsche*, die jongen „In zijn hoekje“! En dan die kat, hoe leppert zij! En dan de minste accessoires, doode zaak-

(*) Ingevolge prospectus blijven wij mededeelen de niet met ons instemmende opinies elders ontmoet. Het feuilleton bewondert hoog 316.

(†) Feestzang bij de Haagsche kermis 1861, „La Hollande, son Peuple, son Roi!“

(§) Tot de Gallerij van Z. M. Willem Twee behoord hebbende, door een 's Gravenhaagsch Kunstwaardeerder ad f 1000 à f 1200 gekocht.

† Te Leiden, tood 13 October 1863 heb ik eenij welk schoon St. v. Hove vroeger leverde. Bij verkoop Coelodie Bronck, „huysje draagt zijne schilderij“ de Weerhuinderij, f 2125 op

Elk anders op 1000 Israëls behandelde het troef tot hart.
 Hoe hoor, is 1849, gijre Savans Londen.

Bakker loff, hoe bekwaam in het humoristische, heeft ook menig eenig ontaiwerps gelveerd.

165 TH. GUDIN.

In kleine, maar ook in groote zaken kunnen vergissingen plaats hebben. Jammer maar dat de menschen niet altijd dadelijk hunne vergissing herstellen gelijk hier plaats heeft gehad. Wee den geringe, over wien eens een afkeurend oordeel crediet krijgt al is 't nog zoo valsch, nog zoo antipodisch met de wezenlijkheid? Wat beduidt die inleiding? Dat men naar 's Gravenhage vervoerd had eene geheel andere schilderij dan deze. Den vergisser dank! Men ontving primitief de *Reede van Brest* even groot van omvang even groot als kunststuk. Daar zagen wij zeekasteelen bewijzen hoe Gudin, zoo magtig als Colorist, zoo verheven als Lucht-schepper, zoo diepwaarnemend als Waterschilder en zoo ervaren in de Scheepsbouwkunst, de hoogste moeielijkheid der perspectief als tijdverdrijf beschouwt en behandelt. Die trotsche scheepsgevaarten welke met den boeg naar den horizont gewend, den aanschouwer den spiegel vertoonden, ellen, vademen lang schijnende en op die schilderij een paar span doeks bedekkende, met hunne spichtige mastbosschen de lucht doorboorende, deden ons die opmerking maken, boezemden bewondering in bij dit enkele gewigtige détail, gelijk de geheele Schilderij, van génie schitterend, ons als verblindde. Even schoon, even grootsch, maar meer liefelijk, staan wij nu opgetogen voor de "*Reede van Cherburg*". Deze compositie — is niet elk Historie-stuk toch eene compositie? — vereenigt eene

menigte schepen en vaartuigen meer. Het plan is op breeder, dieper horizon genomen. Het water in Brest oefende de betoovering uit u bevreesd te maken de Schilderij te dicht te naderen, zoo diep en gevaarlijk deed zich de afgrond voor. Voor Cherburg tot op den bodem doorzigtbaar oefent het als eene Siréne — aantrekkingskracht uit en benijdt men den held der épisode op het regter eerste plan, aan zijn koud bad onttoogen wordende. Zien wij nu die stoffeeringen met roei- en zeil- en stoomvaartuigen onder verschillende vlaggen, de Landaarden der Equipagiën niet enkel in de uniformen, in de zeemansplunje, maar op het gelaat en in de allures uitgedrukt, — dan dat naderende escader door honderden saluutschoten ontvangen, als in feestdamp gehuld, — zie voorts even in de lucht en durft te zeggen dat zulks geen schilderen is! Het *Nieuw Handels- en Effecten-blad*, hetwelk, ofschoon in minder sierlijken stijl dan reeds geciteerde bladen, eene op uitgebreide schaal ingerigte minutieuse beschrijving dezer Tentoonstelling gaf, zegt in zijn nummer 163 eenvoudig:

"165 Gudin. Voorwaar eene heerlijke vergoeding voor hetgeen 1863 niet heeft. Onpeilbaar diep is die stille, als glas doorschijnende zee, ontelbaar dat zeekasteelen- en stoomschepen- en sloopen- en booten-tal, overheerlijk die lucht, onschatbaar rijk die stoffaadje, onmogelijk al die schoonheden te beschrijven."

Het *Handelsblad* daarentegen van 28 Mei ligt met dit gewrocht mooi het handje en castigeert *ridendo*, het de "*Commandant niet in groot uniform*" doende noemen door een' St. Lucas-gilde-broeder, — voorts

lazen wij van „mislukt, onbegrijpelijk product van den genialen kunstenaar“ enz. enz. Vrage men „is in de zon geen vlekje?“ Zeker hebbe, gelijk bij heiligverklaringen, de advocaat van den duivel mede het woord! De Reede van Brest was niet van pathos vrij en Cherburg is wat blaauw. Maar bij die algemeene opmerking, hoe veel bijzondere schoonheden niet!! (*) 137 v. Frankenberg. Eene schilderij *bon ton* die „Moeders rijkdom“. 404 E. C. A. Röder. Een weinig meer losheid zouden wij in die „Vruchten met wild“, mooi van kleur toch, verlangd hebben. 299 M. Leon. In dat imposante „Gebed“ herkent men

(*) Te dezer gelegenheid zij herinnerd dat onze Onvergetelijke Kunsten-Vorst, Koning Willem de Tweede, ja, acht Schotels in zijne Gallerij had, maar ook niet minder dan negen Gudin, den Onbekrompenen, Die als Augustus edel en goed was, als Augustus loonde en betaalde, meer dan ééne halve ton gouds en misschien digt bij de twee [toch maar halve] hebbende gekost. In geen der Biografiën van den Koning is op verre na hulde genoeg gedaan aan Zijne waarde als Kunsten- en Kunstenaren-Beschermheer. Hoe menigmaal werd gekocht om te helpen! Bij Gudin en meerdere was 't water in de zee. Hier zij niet verzwegen dat, gelijk de zee wel zoo veel water als rivieren en vloeden haar maar believeen aan te voeren inzwelgt, edoch niets terug geeft, — veel begunstigde kunstenaars, gelijk de meeste andere troetel-kinderen der fortuna. — en... precies als... de zee... niets wêrom geven, wanneer zij minder bevoordeelden soms op hunne heert zoo ligt behulpzaam konden wezen en tot niet geheel onnutte meubelen in de maatschappelijke kamer konden verheffen, zelfs dan niet wanneer men ze hunnen grooten Weldoener Koning Willem II, de Eenige, in herinnering brengt. Of is sinécuren schenken... is aankopen doen en ruim betalen geen weldoen? Den Kunstenaar inzonderheid past vrijgevenheid. Hem inzonderheid past gevoel die Gevoel wil malen en inboezemen.

+ Te Leyde, Collache Markhuys, waar loch schoone
prijs, werd bezet, 13 October, 1863, mocht de
Gudin slacht 1200 geld.

de voorbereiding. Doorwerken, jeugdig Kunstenaar! De Rubicon is overschreden. Blijf dapper als Cesar; vermijd zijne verblinding (*). 561 H. Plathner. Eene lieve Idylle, die „Vrijaadje“ aan het venster terwijl moeder slaapt en zoo lief geschilderd. 36 V. De Beuchem. Een zeer goed gezigt in „Luxemburg“. 563 Ruinard. De catalogus houdt geheim waar de auteur van dat lief „Zwitsersche meisje“ woonachtig is.

De groote Zaal, naar den ingang terugkeerende, regts.

146
verlicht
/100 146 K. Girardet. Een keurig „Gezicht op het Lago maggiore“. Land, water en gebergten bekoorlijk afgewisseld. 303 F. E. Lintz. Bravo! *Vive le progrès!* Schoone paarden, Schilder. En schoone, schoone actie! Die heerlijke, door denzelfden Schepper geschapen, Die het ondankbaarste dier, den..... ook schiep, begroeten de Schepping en aller Heer bij hun ontwaken, tot een nieuw leven. De standen der twee pronkstukken der Natuur, — titulatuur waarop de mensch zoo exclusief geen aanspraak heeft te maken — zijn stout en Verslaggever zag en ziet er die gedachte in. Hoe stroomt Erkentelijkheid, welke den droeven, den met jaren gezegenden, vreugde en onverwinbaren jeugdigen moed

(*) Dit nummer is het eigendom van den heer Trager, wien wij dank zeggen voor zijne toevoeging. Te Rotterdam werd eene kapitale schilderij van Leon in 1862 dadelijk aangekocht.

Aan de Rotterdamse Tentoonstelling 1864
was te bezoeven: Napoleon's konst als
opbevelhebber van het Italië's Be-
vrijdings leger, den 12 Mei 1859, te
Genoa. Dit kolossale giganteste
stuk was geplaatst volmaakt goed
om de eenwige reden, dat het de
éénige daarvoor geschikte plek,
verbeeg. Die plaatsing werd in
het N

zoo inge benutzaam konden wezen en tot niet geheel onnutte meubelen
in de maatschappelijke kamer konden verheffen, zelfs dan niet wanneer
men ze hunnen grooten Weldoener Koning Willem II, de Eenige,
in herinnering brengt. Of is sinécuren schenken... is aankopen doen
en ruim betalen geen weldoen? Den Kunstenaar inzonderheid past vrijgeven-
heid. Hem inzonderheid past gevoel die Gevoel wil malen en inboezemen.

+ Te Leyde, Collache Markhuys, waar loch schoone
pijzen, werd g'besteld, 13 October 1863, mocht de
Gedie. slachtr f260 gelde.

de voorbereiding. Doorwerken, jeugdig Kunstenaar!
De Rubicon is overschreden. Blijf dapper als Cesar;
vermijd zijne verblinding (*). 561 H. Plathner. Eene
lieve Idylle, die „Vrijaadje“ aan het venster terwijl
moeder slaapt en zoo lief geschilderd. 36 V. De Beu-
chem. Een zeer goed gezigt in „Luxemburg“. 563
Ruinard. De catalogus houdt geheim waar de auteur
van dat lief „Zwitserch meisje“ woonachtig is.

De groote Zaal, naar den ingang terug-
keerende, regts.

146
verkiicht
f100 146 K. Girardet. Een keurig „Gezigt op het Lago
magiore“. Land, water en gebergten bekoorlijk afge-
wisseld. 303 F. E. Lintz. Bravo! *Vive le progrès!*
Schoone paarden, Schilder. En schoone, schoone actie!
Die heerlijke, door denzelfden Schepper geschapen, Die
het ondankbaarste dier, den..... ook schiep, begroeten
de Schepping en aller Heer bij hun ontwaken, tot een
nieuw leven. De standen der twee pronkstukken der
Natuur, — titulatuur waarop de mensch zoo exclusief
geen aanspraak heeft te maken — zijn stout en Verslag-
gever zag en ziet er die gedachte in. Hoe stroomt
Erkentelijkheid, welke den droeven, den met jaren ge-
zegenden, vreugde en onverwinbaren jeugdigen moed

(*) Dit nummer is het eigendom van den heer Trager, wien wij
dank zeggen voor zijne toevoeging. Te Rotterdam werd eene kapitale
schilderij van Leon in 1862 dadelijk aangekocht.

schenkt, door de aderen en nieren en spieren dezer vol lust en leven daar als juichende Paarden (*). Tot hier de gedachte in dezen „Morgenstond“ dunkt ons. En nu de uitvoering? Ferm, niet getâtonneerd, dat is niet gevoeld en getast en gesammelt en geknoeid. Neen, flink in de kracht des woords staan die snuivende, schoone dieren daar, door de morgenzon als verguld. Maar voorzichtig! Le Brun, Maas, Verschuur, Wouwerman, onze v. Thoren, Moerenhout, Tschaggeny's, Schermer werden niet in eens wat zij zijn. Gij zijt op den weg. Blijf paarden schilderen! Raadpleeg ervaren Kunstbroeders over de penseelbehandeling! Laat u door eenigen lof niet over 't paard ligten. Breekebenen alleen zijn trotsch en worden, hoe schijnbaar, als knap, geaduleerd, toch uitgelagchen. A propos, uw achtergrond is vrij erg nonchalant en niet eens nobel nonchalant. 319 W. J. Martens. Gij zijt toch Martens van wien in 1861 het Portret PIENEMAN? En dan eerst saluut! Uw „Zondag“ bevat ons daarom bijzonder, wijl die een greep uit een der belangrijkste levens-verrigtingen, en wel uit de Kerkgangerij is. Enkelen, bewust welk bezoek daar gebracht is, anderen, en die zijn in het werkelijk leven de allertalrijkste, wien men het aanziet dat gewoonte, mode, speculatie, *respect humain*, ze ter kerke voeren; behoeftigen, weldoeneressen, knechts die wachtende

(*) In 1861 stelde Lintz voor „Paarden in eene rocide“. Die van 1863 zijn als „in den Hemel.“

zijn!... Uwe schilderij deed velen veel genoegen, zoo voor ordonnantie, als voor teekening, kleur en toon. 476 C. H. de Swart. Een uwer beste schilderijen, dit „Landschap“ in het „Ahrdal“. 157 F. Breuhaus de Groot. Een der allerliefste Stads-gezigten dezer Tentoonstelling, zoo luchtig en toch zoo geacheveerd. Welke doelmatige stoffaadje, welk lief bijwerk in die „Leydsche Achterbuurt“ als van de straat afgephotografieerd! 499 E. Tschaggeny. Men wordt genoopt den scheerder te roepen om dat middelste schaap, zoo lekker knabbelende, van zijne schatten te ontdoen (*). Magistraal! 388 E. von Raven. Klassieke Dusseldorfer School die „Aussee“. 551 A. J. van Wijn-gaard. Een allernatuurlijkst weêrgegeven lief „Gezicht te Overveen“. 251 G. de Jongh. Allerliefste compositie die „Cache-cache“, eene gelukkige moeder schuilhoekje spelende met haar kind, welke de schilder gelegenheid geven eene keur van kleuren uit derzelver schuilhoekjes te tooveren (†). 494 v. Triglt. Een uitmuntend tafereel „Luther als huisvader“. Dit tafereel elders gegispt, is veeleer, dunkt ons, juist om des-

(*) Ongelooflijk is het daar de Veetschilderkunst zulke Meesters hier en elders bezit en men sedert eeuwen heeft bewonderd en toegejuicht, nu eene absurde nieuwe School zich zoude openbaren. De Argonauten en Lacedemoniënsers sloegen in boete en verbanden de Kunstenaars die de grenzen der kunstbeoefening euvelmoedig durfden te buiten gaan.

(†) Waar in juist De Jongh onze Genre-Schilders veel zou moeten leeren, zien wij niet. Welke *aristo*-toon in deze aanvallige moeder-figuur ook spreke, is zij niet vrij van iets geforceeds in de *pose* te hebben; desniettemin een diamantje eerste water dit stukje.

591 Be¹¹ zelf's eenvoudigheid allen lof waardig. Een tegenhanger
 van de zoo bekende Fransche schilderij „Hendrik IV
 met zijne kinderen paardje rijden spelende“ (*). 198 B.
 L. Hendriks. Een eenvoudig *„ernsthaft Mansportret“*.
 170 J. H. de Haas. Eene regt schoone *„Hollandsche
 weide“* met echt gezond vee (†). 400 A. Robert. Op
 de plek waar, in 1861, PIENEMAN's afbeeldsel van
 Martens hing, nu een Portret van Mevr. S...., 'twelk
 vele kunst-herinneringen in het geheugen roept. Het
 portret zelf is allerschoonst. Zacht van toon en krachtig
 van uitdrukking, onberispbaar van décente en imponé-
 rende ordonnantie, kleeding naauwkeurig, uitvoerig en
 even los en élégant, de carnatie volmaakt, herinnert het
 aan die Vorsten der Oudheid en der moderne Geschie-
 denis, die door niemand anders dan door dezen of genen
 Kunstenaar wilden zijn afgeschilderd. Indien Steller
 dezer regelen had te bepalen en den Amsterdammer
 Martens niet kon bekomen, hij nam den Brusselaar
 Robert. 557 A. Arnz. Fraai *„Landschap“* wat hoog
 hangende en ingeschoten, lief gestoffeerd. 338 H. Merle.

(*). Wij herinneren ons immer het merkwaardige tafreel, merkwaardig
 qua Kunst en qua Historie *„de waardige Bisschop van Yperen en Alva“*
 alhier door v. T. in 1861 geëxposeerd. Hoe schoon die edele Kerk-
 voogd den schrikbren Toledo te voet vallende, den onmensch tot
 menschelijkheid trachtende terug te voeren. Dit 494 is mede een sterk
 mededinger naar den Palm der Historie. Om deszelfs toon en ordon-
 nantie zou 't in het genre van de *intérieurs* ook wat te zeggen hebben.

(†) Zoo veel schoons tot model, — het onderwerp zooveel variatie op-
 leverende, herhalen wij onze ergernis omtrent hetgene men inspiratie
 noemt, 't welk eigenlijk hallucinatie is.

Uit dat liefde ademend stukje *„Morgengebed“* is voor
 den aanschouwer en kunstenaar wel zoo veel te leeren
 als uit de *Cache-cache*. Die twee figuurtjes toch grooter
 van ordonnantie dan die van De Jonghe zijn minst-
 tens zóó welsprekend en de penseeling is wel zoo fijn,
 terwijl de warme toon allen lof verdient. 516 Elcha-
 non Verveer. Al wat lust en leven is heerscht in
 die jongens die daar scheepje varen spelen met eene
„Kleine Visschersvloot“. Ordonnantie en gezigtjes ade-
 men Natuur en vrolijkheid (*). 503 Valerio. Het
„Ghetto te Sienna“. Lees het meermalen geciteerde
N. 's Gr. Dagblad. Het Ghetto is

„in elke Italiaansche stad eene plek den Kinderen Israëls, ten
 wettigen verblijfplaats aangewezen, zoowel nu door den *Re gua-*
lant Uomo als door den Stedehouder Christi”.

De Parijzer Valerio, eene echte illustratie, in geen
 jaren onze Tentoonstelling iets hebbende toegevoegd,
 maar een vruchtbaar werkman, geeft hier eene schoone
 bijdrage. Boven de lokale kleur welke als getrouwheid
 ademt, heeft zijn tafreel eene biblieke kleur, de zes
 lieve figuren ongedwongen gegroeped, gracieus getee-
 kend. 560 *verkocht*. Martens. Schoon beeld, *mi-corps*,
 die *„Overdenking“*, de vroegere Spaansche Hooge School
 zoo krachtig van expressie, als imitérende. 540 S. H.
 Weissenbruch. Hoogst bevallig *„Landschap bij
 's Gravenhage“*, het groen bijna overdreven. 6 A. Artz.

(*). Geen wonder dat dit nummer spoedig verkocht zij en dat bij de
 Tentoonstelling 1862 te Rotterdam 's Meesters werken koopers vonden.

Eigenaardig van kleur die „*Avondschemering*“. 491 J. B. Tom. Zeker is het door dat lekkere gras, wat Tom hier laat groeijen, dat die „*Stier en Koe*“ er zoo goed uitzien. Het spijt ons van Tom hier te scheiden, wiens laatst nummer op deze Tentoonstelling wij hier zien. 181 A. Hansch. Zeer goed het bergachtig „*Karntchen*“ ons doende zien, echt Duitsch Landschap en Duitsche trouwe behandeling. 53 J. W. v. Borselen. Klein maar rein, kleurig en fleurig „*Hollandsch Landschap*“. (*) 83 J. M. Schmidt Crans. Eenvoudig, schoon, de aandachtige beschouwing overwaardig, die „*Zondag te Scheveningen*“. Hoe eigenaardig en getrouw die physionomies, costumes, allures! Compositie niet overdreven: *Simplex Sigillum Veritatis* (†). 420 G. A. Roth. Even zoo goed als zijn 419 dit „*Gezicht in het Ahrdal*“. 4 A. Allebé. Niet gelijk men het gewend is, wordt men getroffen bij die „*Overzeesche Bezittingen*“. Toch boezemt dat vrouwtje belang in, die daar zoo belangstellende de landkaart betracht (§). 109 A. F. Dona. Beter bevat ons dit nummer dan zijn anders niet kwade Schilderij van den Schenkweg. Deze „*Stal met Geiten*“ is geen contrabande onder zoo veel schoons van dien aard hier aanwezig. 236 Mej. Im-

(*) Aangekocht ad f 250 dit tafereeltje, . . . juweeltje.

(†) Zal deze ware Artist ooit iets schooner, aan dit Syllogisme zoo beantwoordende, leveren dan zijne „*Verlatene*“ van 1861? *Dat stuk althoe*

(§) Die „*Overzeesche bezittingen*“ heeft dan maar geen een Criticus ^{Nr. 31} _{wend voor de Ver} ongecritiseerd gelaten.

„Loting aangekocht. Zien verstandig van de Kommissie. Zijn actueel n°. 83 wordt in het Oude Dagsb. v. d. gravenhage n°. 125 veel lief toegepraaid, welke wij leely.

merzeel. Eene eigenaardige ietwat graauwe kleur doet die „*Geldersche Stal*“ toch geen kwaad.

Het schuine Beschot.

462 J. G. Smits. Eene keurige mooie „*Boerenhoeve*“. 222 en 23 B. J. van Hove. Er staat: „*le beau ne vieillit pas*“, dat is: „het schoon veroudert niet!“ Hier moet Zoilus zelf bijvoegen: „Het talent ook niet.“ Die twee „*Kerken te Haarlem*“ bewijzen het: de eene bij zomer de andere bij winter, dat voor het ware talent het nooit Winter wordt. Bravo, Nestor, ook in de Tooneelschilderkunst! 431 A. Schelfhout. En Gij, grijze immer jeugdige Koning der Kunst, wees gehuldigd! Dit „*Buijig Landschap*“ is een keurig albumblaadje - wat zeggen wij? - een frisch ontloken, geurig blaadje, aan de Kroon die U siert ontvallen. Zien wij die miniatuurtjes van gezonde mooie beestjes de bui als gadeslaan! Er is in de physionomie, in de allures van het Vee, in deszelfs hebbelikheden en gewoonten genoeg waar te nemen en te reproducieren om niet te behoeven deszelfs onhebbelijkheid en leelijkheid nog te overdrijven. (*) 260 H. ten Kate. Hoe kloek en

(*) Michel Angelo en andere Schilders der Oudheid bleven groot tot in zeer hoogen ouderdom. Michel Angelo o. a. bereikte negentig jaren. Tintoretto [zoo genoemd omdat zijn Vader cen' verwer was, in het Italiaansch *un Tintore*, hij heette eigenlijk *Robusti*], werd 82. Onder onze Schilders valt mij niet in dan Teniers de *jeune* die 84 jaar werd, de *oude* leefde slechts 65; - maar in Schelfhout en B. J. v. Hove kunnen wij ons toch ook gelukwensen die Edelen zoo lang reeds voor het Vaderland, hunne huisgezinnen en voor de Kunst te zien sparen.

*† Schelfhout. Te heijde, gold uit de Coll: Bronkhuyse
sen Winter des Meesters 12,050. N. v. Hove huldte dat
de Koning der Kunst, 13 October 1862. Kooper,
de Vries Kunsthandelaar*

*Offhang bijgenoms de vna. van
de Schelfhout. N. v. Hove 1862.*

bijna toch met overdrevenheid staat daar „*Huibert Willemszoon*” te midden van een drom woeste Spanjaards en zijn verschrikt gezin! De Spaansche Hoofdman als door Medusa's Schild getroffen, is minder gelukkig. En het jongskens van den smid met een hamer grooter bijna dan hij zelf...? Koloriet en accessoires voortreffelijk. (*) 294 Lanfant. Bij aandachtige, nadere beschouwing treft die „*Arme blinde*” koopvrouw met hare twee gezellinnen. De eerste aanblik niet gunstig. 45 M. A. de Bloeme. Aanvallig „*Meisjesportret*” wat wit. 162 W. Gruijter Jr. Zeer bevallig en toch rijk gestoffeerd „*Stil water*” door den auteur van meer schitterende stukken in 1861. Toch even goed.

Doorloop.

84 Cunaeus. Zeer verdienstelijk uw „*Te huis*.” Die brave viervoetige jager kon ten titel voeren: na gedanen arbeid is 't goed rusten. Zeer natuurlijk, los; bevallig kabinetstukje. (†) 207 J. Hilverdinck. Een keurig „*Landschap bij ondergaande zon*.” Fiksch, krachtig, in ouden stijl en kleur. 132 E. Fichel. Wie herkent niet uwen toon, uwe teekening, uwe karakteristiek, - Comiesch en Kiesch Kunstenaar? Ja, het is wel voor meerdere het „*Quart d'heure de Rabelais*”

(*) Wij lazzen bij alle beoordeelingen ontevredenheid over de opvatting van bijzonderheden in deze voorstelling van den zoo geachten Kunstenaar.

(†) De Kommissie kocht, voor de Verloting, zijn n° 85 „*In 't veld*”, waarvan spraak op bladz. 22 van dit Verslag.

wen 't op betalen aankomt. Dat zijn daarom de slechteren niet op de wereld. 102 W. A. van Deventer. Zeer lokaal die „*Haven in Amsterdam*.” De Trouwen zijn altijd trouw. Gij blijft bij stil, kabblend, golvend, onstuimig water U zelven getrouw, heer v. D.! 49 K. F. Bomblet. Of 't daar zonnig is op dien „*Sonnenberg*.” 377 M. C. van de Poll. Altijd onverdeeld prijzen doen wij niet. Dit kapitale stuk is, dunkt ons, met veel, wat zij noemen, *nobele nonchalance* afgehandeld, de groepeerling echter weeldrig in dit *Maas-Landschap*. 443 J. Schouman. Een niet los „*Mansportret*.” Een statige eenigzints stijve generaal.

Schuin beschot.

235 Mej. Immerzeel. Een allerlieft „*Kamertje van eene hofjesjufvrouw*” hetwelk men zou verlangen te betrekken. 291 C. Landelle. Doelmatig en met lokaal bijwerk gestoffeerde „*Vesper*,” vooral het partijtje op het linker plan zeer bevallig, gevarieerde lieve kleur. 354 J. H. Neuman Jz. Men zou in dit „*Mansportret*” dadelijk een hoveling herkennen, al zag men den ijdel Kamerheeren-rok niet. 221 B. J. van Hove. In die „*Vischmarkt*” is de hand, het penseel, de ordonantie, het koloriet van een jeugdig grootmeester in de Kunst-Orde aanwezig. Bravo, edele van Hove, gij hebt veel moois, in uw verdienstvol leven, maar vooral hier weér geleverd. (*) 7 A. Artz. Wat lieve Pas-

(*) Waar is Prinses Marianne nu, Die, 1861, lieve *Koopjes* deed

4
veerkocht
/300

torale dat „Tafereeltje in de duinen” van drie figuren! 335 Meijer (von Bremen). Eene uitmuntende plaats heeft dit „Kinderfeest.” Keurige, keurige groep van zeven jubelende, trekkende, duwende Feestvierenden, de nadere duwrijen der Levenskar nog onbewust. De kleine kleuter wiens mondje eene geopende kers gelijkt, de gansche club, die, gemoderniseerd, het bevalligste evenaren, wat ooit *Boucher cum suis* hebben geleverd, dwingen den Bezoeker stil te staan, tot medelagchen en pret hebben. Een van de liefste kindertafereelen dezer Tentoonstelling. (*) 457 Mej. L. Siebke. Malsch gepenseeld die „Bouwval.” De Kunst, de kunst vermag toch tot bouwvallen toe frisch te maken. (†)

Den vlakken muur langs.

38 A. G. Bilders. Breed van schildering, groot-sche Ordonnantie, zeggen wij, van dezen „Zomerdag” dat wij er ons velen aldus in de 1863ger Zomermaand wenschen en den stouten Schilder dat hij aldus immer het *Nec plus ultra* betrachte, de grenzen eerbiedigende, het fiksche en krachtige niet euvelmoedig doende worden. Het schoone even buiten de grenzen getre-

in uwe sijne Winter- en Zomer-gezigten, zeer moderaat, f 80 p. m. zoo wij wel vernamen?

(*) Dit kapitale kabinet-schilderij is wel hoog van koloriet maar het sujet brengt het meê, dwingt den Artist er toe. Kinderen in volle beweging, waaraan alles leeft, lijffe en ziel, kleurt het vermaak zoo hoog en... zoo schoon!! *Dit schitterende stuk had veel kans nog na de sluiting verkocht*

(†) Il n'est . . . . . si odieux, *te woede, De uifste*
 Qui, par l'Art embelli, ne puisse plaire aux yeux!

Pris 1000 / 2000.

† To Rotterdam in 1864 had A. G. B. een geheel mooi stuk uit de Lon., ad Slechts f 275. Het mocht niet verkocht worden.

den kan geen Schoon meer zijn. Eene kapitale schilderij. f 293 F. L. Lanfant. Edele voorstelling van schamele „Bedelaars” die malkeer troosten en de betebroods, hoe moeielijk verkregen (bedelen valt zoo zwaar, en wordt zoo zwaar gemaakt!) liefhebbend met malkeer deelen. Armoede sluit de liefde niet uit noch de behagelijkheid. Zulks bewijst de Parijzer Lanfant. 242 J. J. a b o b s. Zeker, wel „Woelende zee” krachtig. 55 T. J. S. Boulanger. Eer Landschap dan „Stadsgezicht te Gent.” Luchtig en licht. 26 S. v. d. Bergh. Schoone drift „hoornvee aan eene plas.” Ferm die omtrekken, consciencieus afgewerkt. Landschap aange-naam gestoffeerd. f 401 A. Robert. Welsprekend, diep gedacht die denkende „Dominikaner.” 342. N. Moeller. Een allerkapitaalst „Fjord” wat vlakkerig voorkomende, als waarschijnlijk ingeschoten. 341 Dito. Bevalt ons beter. 218 H. Hollander Czn. Zeer fraai die „Weverij,” uitmuntend afgewerkt; die arbeiders ook mooi werk moettende leveren bij zulk heerlijk licht. 526 J. G. Vogel. Bestudeerd en naar de Natuur bestudeerd fraai Zon-effekt, statig, rijk „Bosch,” vooral schaduwrijk. 11 Mej. G. J. v. d. Sande Bakhuizen. Een rijk „geschenk” heerlijke vruchten, wier waarde nog met bloemen verhoogd. Die meloen doet watertanden. 448 P. W. Sebes. Eigenaardig dat koloriet van die „Gebraden kastanjes” en getrouw in dien trant afgebraden. Goede, ja mooie licht-effekten.

325 A. Mauve. Een mooi Kabinetstukje dit „Gel-
 † Van hem waren 2 schone werken te Rotterdam, in 1864. Het een veel overwikt met dit hebbende werd a f 400 voor de Verloting aangekocht

dersch boerenerf." 458 L. G. Sierich. Wat kolossaal die Smid in dien "Smidswinkel" maar alles ad idem, krachtvol, best vuur-effekt.

Linker-Zijzaal, Regts.

158 F. Breuhaus de Groot. Zeer natuurlijk gelijk eene fotografie afgetrokken dit "Landschap bij Voorburg." 305 F. Lintz. Deze Fantaisie "Gebed bij het ziekbed" bevat veel goeds, zelfs schoons. Het licht-effekt goed waargenomen. Het gelaat der biddende drukt troost, hoop en kalmte uit, welke het gebed altijd meebrengt. Hoe weet gij dat ook zoo goed, heer Schilder? 517 Dit Tafereeltje in de verte zoo kleur-
 517 Verloft
 rig, van nabij zoo mooi moest die "Kleine Winter-voorraad" wezen van Elchanon Verveer. Zeker hebt Gij een gevoelig hart, wiens penseel die dreumissen met hunne koude neusjes een beetje hout op hunne slee laat vervoeren. Wat galopéren die proletairen bij dat fouragéren! Mooi, Schilder Denker! 467 Mej. L. Steffens. Wie twijfelde of die "Priester" en Dienstbode ware van hare hand? 555 J. Zenger. Fraai "Landschap" bij Vierwaldstädtersee, stoffaadje kon rijker. 566 Vetten. Wie zegt nu dat dit "Of het aan de bril ligt" niet nog karakteristieker natuurlijker is dan de Violoncellist? Als Hogarth zoo mooi en eenvoudiger. 263 Kate (Mari ten). Kom er eens aan, zegt die "Wiegewacht." Moeder komt hem gaauw weer aflossen, zegt die stoel. En hoe fraai ge-

566
 verkocht
 circa
 1200

penseeld die gedachten! 546 A. de Wilde. Eene lieve gedachte in die "Jagers en Wild." Het wild - het meisje - het landschap zeer goed, luchtig van kleur. 460 L. C. Sierich Jr. Eene aardige beweging is in dit heuvelachtig "Landschap bij winter" gebragt. 123 Tetar van Elven. Met veel genoegen is dit Nummer beschouwd, als het Beeld van "Jan de Wit" goed wedergevend en de Raadzaal ter regterzijde uitmuntend geschilderd. 360 B. Nordenberg. Zeer beredeneerde compositie dat "Noorweegsch onderstunds-comité," eigenaardig gegroepeerd: Weldoeners wien het geen cent kost maar belangstellende in de regt begrepen behoeftigen rondom zich. 234 A. H. Hunaeus. Zeg maar "Deensche Meid in die voorraadkamer" en eene flinke meid, uitmuntend gestoffeerd. 309 J. J. v. d. Maaten, bevallig Landschap om en om "s Gravenhage" lekkertjes geschilderd, vrolijk gestoffeerd, lieve, lieve beestjes die daar grazen. 204 C. Hilgers v. Dusseldorf. Kapitaal "Winterlandschap" wat te veel zomerachtig van kleur. Rijk gestoffeerd. 396 J. Rijk. Een doorvoed schoon "Kalf uit zijn hok komende" wel wat rood van schonk en wit van kop maar een mooi beest. 307 J. v. Luppen. Een schoone "herfstmorgen." Vrolijkheid ja, maar wat ligt en digt. 276 L. J. Kleyn. Rijk van ordonnantie, stoffeering en kleur dat "Brielsch winterlandschap." 225 Joh. van Hove. Eenvoudig en goed die Moeder in het "Kinderlijk vermaak" gelukkig kind! 280 H. Koek-

1276
 bekeerd

koek Jr. Kapitaal, een poetischen toon in die „*Jersey woelende zee*.“ 54 T. J. S. Boulanger. Wat harmonieuze drukte op die „*Groentenmarkt te Gent*.“ 196 Heimburg. Excellente Deutsche School, die „*Gemzemenjagers*.“

Achter-gedeelte, altijd regts.

120 F. Ebel. Zeer „*Boschrijk landschap!*“ 359 E. Noterman. Van dezen ons niet bekenden Schilder zagen wij met veel genoegen „*De terugkeer van de markt*.“ Die vermoeide, daar rustende Koopman met zijn hond is vol sentiment en herinnert aan Mollingers „*Op weg naar huis*.“ De kop van deze figuur, meer zichtbaar, heeft veel verdienste. 541 F. C. Welsh. Waar „*Minesota*“ ligt zullen wij niet opslaan, maar dit „*Landschap bij avond*“ door het zonnerood nog verlicht, terwijl Luna hare zilvren glansen reeds verspreiden wil, is een schoon stuk. Alle regte lijnen, alles plat en toch zwierig en verheven. Virgiliaansch. 19 L. Becker. Een origineel, humoristisch idee, neen eene élégie uit het burger *bon-ton* leven. Een engelachtig meisje den verjaardag van „*Fidèle*“ of „*Ami*“ vierende, rijk ombloemd in zijn hok. 243 S. Jacobsen. Een Romantiek van der Neer-achtig „*Maanlicht*“. De voorgrond rijk gestoffeerd en rijk van uitvoering. 271 C. Kimmel. Onverschillig of dit „*Wintergezicht in Duitschland*“ of elders zij, 't is mooi. 203 J. J. Heppener. Gij kent het ook wel, heer H. Of je 't kent! Die schakeering van onderscheiden geboomte, dat water,

die paar wilgen op het midden bij die brug, doen òf een perfekt waargenomen „*Veenweg*“ òf een schoon gedacht ideaal Landschap zien. Bravo! 197 H. J. Hein. Twee keurige stuks wild dat „*Laatste schot*.“ Zoo lekker kunnen ze haast niet gebraden op tafel komen als zij hier geschilderd zijn. 71 Candel. Die vijf hoofdfiguren, perfekt Candelachtig, in die „*Weide met vee*“, het Landschap wat plat en plakkerig. De Kritiek moet nu en dan iets aanstippen. 134 A. Francia. Vroeger wel; nu in lang niet iets gezien van dezen auteur. „*Het strand te Blankenberghe*“ is een geanimeerd, rijk Tooneel, warm van toon en harmonieus van kleur met zijne talrijke acteurs. Gelijk de Romeinsche Triumfatorcs een slaaf werd toegevoegd, die riep: „*Cesar, gij zijt sterfelijk*“, zoo tempert het zien van het hondenpaar op den voorgrond onzen lof. 't Is anders een zoo fraai stuk.

De Overzijde.

536 Walraven. Eene belangwekkende groep, die, - zelve geene rijke Barones - die 't weet: „*Wat gij den arme geeft is God geleend*“ en deze moeder met haar kind komt spijszen, is eene zeer goede schilderij. 233 A. Hulk. Een goed „*Woelend water*“ ofschoon sommige partijen wat hard; de schepen uitmuntend, de figuurtjes vol animatie. 545 A. de Wilde. De heer Professor heeft gedacht *Varietas delectat*, zijn derde schilderij zou 't bewijzen. Die „*Songe zeeman aan wal*“ die op de kermis aan de rijfelaars-tafel eene wieg wint

Stuk hoe zeer gemathematisaerd door het Nieuw D. v. v. Gr. id dadelijk na de sluiting in het bezit gekomen der h. J. de v. Slager.

voor de knappe meid aan zijn arm, is, met het bijwerk, eene appetijtelijke schilderij. Het gloeiende koloriet, die bronzen toon, welke in, daarom toch verdienstelijke, zomer en winterlandschappen wordt aangeboden, meestal uit louter caprice, niets gelijkende naar den gloed welken men in de natuurafereelen van onzen Both en Berchem bewondert en in die van den modernen Calama b. v., is hier doelmatig, het Tooneel eene kermis bij avond zijnde. (*) 168 R. Haanen. 't Is perfekt een "Zomerlandschap." 468 W. Steuerwald. *Verkocht* zijn die "Kloosterbouwwallen" zoo romantiek, zoo natuurlijk besneeuwd, zoo goed van perspectief, zulk een lieve toon in de gebouwen van den voorgrond (†). 385 P. P. Raadsig. Welke bedrijvigheid onder die "Deensche visschers," eene kapitale voorstelling, zacht van koloriet en vol harmonie in al de partijen. 362 A. Nordgren. 's Lands wet 's lands eer. De *couleur locale* heerscht gewis in dit "Zweedsch boschgezicht." 478 C. H. de Swart. Luchtig die bergen, doorschijnend dat water aan die "Vierwaldstüderzee." 509 Mej. G. Verbeet. Keurig "Vruchtenstuk" voor weinige bij deze Tentoonstelling onderdoend. De daauw-droppelen, paalen, de Natuur zelve. 395 J. Rijk. Zeer karakteristiek die koe haar kalf lek-

(*) Het feuilleton N. D. v. 's G. No. 144 vermeent te moeten zeggen dat de Wilde's 44 en 45 geen aanspraak op eenige kunstwaarde kunnen maken.

(†) Dit zelfde blad geeft eene keurige beschrijving van dit No. 463.

Mr. Alhier was in de nabijheid geplaatst N. 1. 1861
(17. 7.) Daggelicht bij avond, de meester waardig.

kende, maar ook wat rood model even als zijn No. 396. 368 P. J. Onderberg. Gelijk één jongetje en één meisje op Moeders schoot "Rijke Lui's wensch" is, zoo is dit een rijke lui's schilderstukje. Lieve expressie in de figuren, lamp, vuur, toon, alles doelmatig van kleur en attente penseeling, welke voor dat lieve stukje toch nog wat fijner zou verlangd worden. 23 C. J. Behr. Ware stadstoon in dat "Binnenhof te 's Hage". Bravo, Schilder. Beter zagen wij niet van U. Wij meenen progres te kunnen signaléren. Rondom ons hoorden wij zeggen de stoep of trap van de Loterij-zaal wat hooger had moeten wezen. De penseeling kon ook fijner wezen wat voor dit Stadsgezicht er toch minder op aan komt, zelfs hoegenaamd niets hindert. Een best nummer (*). 133 A. Flamm. Scheen ons in den waren toon van een "Italiaansch landschap," mooie figuren tot stoffaadje. 35 Vte de Beughem. Een uitmuntend, rustiek Landschap uit dien molen geboren, rijk aan geboomte en gewas, goed gevarieerd. 454 F. v. Se-verdonck. Miniaturen die "Schapen" en toch niets dat naar peuterig lijkt, zoo keurig en zeker tevens behandeld. Geen wonder dat deze juweeltjes *verkocht* zijn, gelijk in 1861. 538 C. B. Webb, van wien men in 1861 dat schoone kaartspel "Vier azen" mogt zien, levert hier eene figuur in dien "Bankier" welke aan eene pose van Gerard Dou doet denken. Nogtans geen

(*) Het Nieuwe Dagblad prijst het mede, enkel de figuren gispande. Dit stuk was op f200 geprijsd. Het versche in 1864 de Dinsdag te Rotterdam, alwaar een betere schilderij van hem "Stadhoud te Leijde" à f130 verkocht werd.

plagiaat en ware het dat, zóó uitmuntend uitgevoerd dat men het zou vergeven. De peinzende kop bij dat natuurlijk schrijven en naciijeren, het bijwerk zijn allen lof waardig. 180 J. G. Hans. Als een portretje van een „Landschap bij avond enz.“ De naam op het lijstje? Twijfelt gij nog? 375 Wel zeker hier ook op dat schilderijtje nu eens een zwarte naam voor de varieering: 't is Pleijzier. Zeer lief en toch ferm dit „Amsterdam bij ondergaande zon.“ 114 C. L. W. Dreibholz. Krachtig, kort afgemaakt dat „Binnenkomend fregat.“ (*) 372 A. van Pelt. Een onderwerp waarbij schier alles te scheppen was heeft de Schilder hier aangedurfd en is niet zonder eer er afgekomen. Doelmatige groepen, die kranke vrouw en meer andere détails treffend. 143 B. te Gempt. Zie eens, als, ... zonder vleijerij: ... Ronner! Die kat, welke de gevangene prooi maar niet kan bereiken is als geportretteerd. Ingénieus idee en „Tantalus“ een ingénieuse titel. 387 L. Rausch. Een schoon „gezicht op Interlaken“, trotsch gebergte, de verwen sterk ingeschoten. 343 J. Moerenhout. Vroegere en moderne school vereenigd. Ordonnantie à la Cuyt en Wouwermans; vol lust en leven door Moerenhout patent afgeschilderd. 286 Kruseman van Elten. Behoort bij de beste „Boschrijke landschappen.“ Het schoone licht met magiek effect aangebragt, alles vol har-

(*) In 1861 kocht de Verloting des Schilders „Scheveningsch Strand.

monie, de beestjes keurig. (*) 62 A. Brouwer. 't Is zoo gewigtige taak, Bijbelsche Tafereelen! Die „Opwekking van Jairus dochter“ doet veel indruk, stemt tot heiligen eerbied: de figuren zijn vol verhevenheid en eene majestueuse tint is over deze schilderij verspreid. Zeer keurig is het idee de gestorvene daar als beginnende te gehoorzamen aan het „Sta op!“ voor te stellen. † 277 H. Koekkoek. Eene lieve kleur is in dit „Stil water“ zoo transparent en welke miniatuur figuurtjes tot stoffeering! Dat hoischip komt goed voor. (†) 57 Bovie. *Graf der Capulets*. Verslaggever ziet ongaarne Historische Karakters levensgrootte, wanneer zij niet... zijn van, ... ja, hij is ongemakkelijk: ... Titiaan, Rubbens, Lebrun, v. d. Helst, - Gallait, J. A. Kruseman toch ook; - keurt dáárom het streven dezer Dame naar zoo grootsche taak niet af. In elk geval is de actie met gevoel gekozen, de reeds stervende Romeo en de pas herkomene Julia, welke beide beelden beter bevallen dan Fra Lorenzo (§). 525 J. G. Vogel, die in 1861 de schoonste „Heide“ (***) leverde, geeft op nieuw hier in dit „Geldersch landschap“ eene reminiscentie daarvan. Dit nummer, zeer gelukkig geplaatst, biedt vele schoonheden aan; al dat geboomte, plantsoen, gewas,

(*) Werd van een afzonderlijken boom een prijs gegeven, op het midden-plan staat een die hem verdient.

(†) Van dezen Schilder, in 1861, eene „Donderbui“ verkocht.

(§) Indien deze Munnik Shakspeare's Portret moet verbeelden is hij niet geflatteerd. Men weet dat de Auteur die rol zelf vervulde.

(**) Dat rijke stuk werd toen voor Rotterdam gekocht.

† B. C. Koekkoek vader van deze, Leenschilder van Land, landschapchilder en van de zeeke zoo niet de primus inter pares van onze moderne school in de Galerij Willen, II. was, niet minder dan elf zijner werke. En, daar, "Voy

"Voy in Augustus 1860 ad 2,309 verkocht, bagt 13 October 1863
 bij de Collectie Moerenhout 17,110 op. koper Hollander Kunstleren

het water kunnen wij niet genoeg prijzen, ergo, *punctum ad lineam!* 25 J. Bellemans. Reeds in de verte onmisbaar een Bijbelsch onderwerp, voldoet dit „*Huisselijk geluk*“ bij beschouwing bijzonder. Geluk genieten en . . . verspreiden is en geeft den Hemel op aarde. Die tint lag in het penseel van den kunstenaar en ligt over zijne geheele Schilderij, aan welke enkel wel wat geillumineerds in het oog valt. 495 C. Tschaggeny. Aangename diversie! Een pluimpje aan de plaatsers of schikkers der schilderijen, eene waarlijk ook wel wat beduidende functie. Nu weer eens Paarden en welke? Of zij in de Hongaarsche steppen hun gehinnik nog deden hooren. Het oogenblik van „*Opengaan der weide*“ heeft de kunstenaar „*au vol*“ opgevangen. Zie die furie welke de vijf edele dieren als bezielt: — met eene sterke loup bezien, boezemen zij ontzetting in en nu bewondering. Bravo, meester Tschaggeny! 265 F. Keelhof. Kapitaal die „*Herinnering aan de Kempen*“, rijk gestoffeerd, eenigzints grijs van toon maar welke niet misstaat. 471 C. J. Stortenbeker. Een luchtig, licht, keurig „*Stil leven*“ aan de *bonne Compagnie* aangeboden. 269 F. Kels. Brutaal aangepakt dat „*Afscheid*.“ Wie herinnert zich Unker's „*Wachtkamers*“ niet van 1861? Zóó geniaal, zóó weeldrig wel niet is dit Afscheid, maar toch hebben die Duitsche jonge Schilders, die daar vertrekken, veel van dat *vis comica* in Unker's chefs *d'oeuvre* zoo treffende. Dat arme meisje op geen We-

derzien hopend, al de figuren zijn rijk aan alles behalve stichtende ideeën; die overmoedige afscheid nemende heeren, die men haten moest, doen lagchen. Eene zeer aardige compositie en best afgewerkt. 257 C. C. Kannemans. Eene goed „*Woelende zee*“, wat blaauwachtig. 441 E. Schoenfeld. Niet makkelijk of mooi die „*Weg St. Gotthard*“, wat . . . groezelerig. 369 Oppenheim. A la Unker's en Kels die „*Kleine roovers*.“ De jongen heeft tabak geroofd en de meid vuur. Allervernuftigst en goed gepenseeld. 60 W. Brandenburg. Wat grijs die „*Waterval*“, rijk die grond en weeldrig.

Het fond dezer zij-zaal.

74 A. Chavannes. Heel luchtig, licht en lief dat „*Aan Genevè's meer*“, in fijnen toon als met een zijden penseel. 537 J. Walraven. Zeer lief, natuurlijk gegroepeerd die op hun volle gemak „*Kaartspelende Schoorsteenvegers*“ de stoep tot *tapis vert* hebbende. 490 R. J. Tiddens. Een ontegenzeggelijk fraai „*Lamplicht*.“ 145 M. Geraerts. Eene poetische „*Sprokkelaarster*“ op antieke manier met een' krans getooid. 386 M. van Raden. Op Dusseldorfer School geïnspireerd, meesterlijk al is 't klein dat „*Italiaansch landschap*“ vol harmonieuse variatie. 295 A. Lapito. De Parijzer ware Artist wou ook eene lijst met naam om die magnifieke schildering van „*Het dorp Royat*.“ Rijk gestoffeerd, vol en niets te vol is 't hier: *Abondance de bien ne nuit pas*. Water-

vallen, gebouwen, eene weelderige vegetatie, mooie figuren, natuur, lucht zijn hier vereenigd en in imposante harmonie. 20 Léon Becker. Een volmaakt pendant van *Feest van een vriend*, zoowel in idee als in schildering, is deze „*Lezing*“. Zie dat koddige aapje nadoen de beminnelijke lezeres, die ge zult blijven aankijken om dat lief, expressief neerblikken op den grappenmaker. Twee mooie schilderijtjes hebt gij ons toegezonden. Dankje Brusselaar, dien Verslaggever niet kende! 201 Een dankje, heer Heppener, voor dit effectief mooi „*Landschap in Dekkersduin!*“ 191 Heijermans. Ja zeker: *Simplex Sigillum Veritatis*. Dat moedertje doet een „*Middagdutje*“. 244 Jamin. Gij biedt ons hier eene *Trinité* waardoor de kunst ééne kracht verkrijgt, het *eenvoudige*, het *ware* en het *sublieme*. Die bedroefde „*de laatste blik op de lijkstaatsie*“ slaande door de venster-gordijn, dwingt den aanschouwer hare droefenis te deelen. In houding en gelaat is de droefenis welsprekend afgemaald. Heeft die bedroefde des afgestorvenen laatste oogenblikken verzacht? Heeft zij 's Vaders grijze haren beleedigd, zijne hoop bedrogen, zijn hart, dat voor Eer, liefde en arbeid slechts klopte, den genadeslag toegebracht? Weeklaag dan arme en schrei! Berouw en tranen verzoenen de deugdzame Wereld (!) wel niet, — maar wel èn den Hemel èn het Oudren-hart! Bittere, bittere smart spreekt uit dat eenvoudig meisjes-beeldje; geen berouw, enkel rouw, dien de weldoende tijd leenigt met alle

T *Het Oude 1 1/2 D. 25 Juny zegt Van, 205: Ruwe parodie op Gudin's gebreken. Zeer vernuftig met Hillelde's moos aangaat, ee, weinig hard voor Gudin.*
Linker-Zijtaal, het fond naar straat. 93

onverdiende smarten (*). 205 A. D. Hilleveld. Niet zeer aangenaam is de afleiding welke dat „woelende“ kroelende „water“ geeft. Wat is kroelen? Zeg mij eerst: wat is dat Schilderij? En toch, al is dat water schildpad, legge Hilleveld het penseel niet neêr, 't welk, al is 't hier eene kwast geweest, door het audacieuse, zoo, quâ formaat, kapitaal stuk aan te pakken en te leveren, in handen van énergie schijnt te zijn en die handen nu in der schoot leggende, kan de Auteur de aanstootelikheden mijden welke 't ons onmogelijk maken, anders te spreken. Die golven lijken naar de bergen en heuvelen die in den jongsten dag zich moeten splijten om de dooden terug te geven en toch is in eene sloep op den voorgrond veel goeds. En nu genoeg dunkt ons! 99 J. J. Destree. Hier verkwikt zich het oog in dat lekker „*Valkenbosch*“ en in dat transparante water. 52 Dachten wij niet, wisten wij niet zeker: van Borselen? Vetjes gepenseeld, vernuftig aangebragt door dat „*Scheveningsch bosch*“ een partijtje Duin. 322 *Verkocht* Masurel. Wat schat van frissche, voedzame groenten in dat „*Binnenhuis*“ met dat nog meer appetijtelijke *Vrouwetje!* 373 H. Plathner. Een perfekt oud vrouwen-gezigte in dat „*Na den maaltijd*“, maar, hemel, wat handjes, handen! En in 300 wat heeft Leon die handjes goed weêrgegeven in dat huisselijke *vrouwetje* „*Op een*

(*) Tot het... stoffelijke wederkeerende, de wat lange figuur is zelfs nog een triuuf voor Jamin: zij doet de impressie toch geen kwaad.

* *Hilleveld. Te Amst^m, Collectie Kooij, November 1863, Rivier gezigt, 1009 77, b. I. 1109.*
Masurel. Aldaar, ee Goenmarkt 1109,

hoffsje?" Maar moet UE. ook al de *tic* gaan volgen: naam op lijst? 186 Haseleer. Dat lieve vrouwtje, na "De briefwisseling" haar geschrijf sluitend, is wel een fraai licht-effektje; liever toch zien wij dagwerk van dezen echten Kunstenaar. 90 Dauge. Zeer schoon: die "Madonna", op zijn *Orley's* of *Mabuse's*, is eene fraai geslaagde proef.

Overziede.

281 H. Koekkoek Jr. Rijk dat "Jersey" het water en de rotsen wat te kleurig. 283 E. Koster. Een uitmuntende greep van "de Theems" genomen, niet bij gewone sombere lucht maar bij een heerlijken dag, hoedanige Londen er ook vele geniet. Ernstig maar tevens dichterlijk en vol gloed stelt deze schilderij een Tafereel naar het leven voor. Vaartuigen en water alles even fiks en waar. Landaard en bewegingen in de figuren getrouw. 414 De Rop. Een flink "Landschap bij ondergaande zon" in bronsachtige tint met mooi vee in het uitmuntend perspectief. 253 D. J. H. Joosten. Van *Huysum* en *Robic*-achtig die "Vruchten en bloemen" zijn vooral de druiven onverbeterlijk van doorschijnendheid en schoonheid, de perziken donzig en vleescherig, alles, de Natuur, Pomona en Flora in al hare schoonheid! 135 A. Francia. Eene fiksche voorstelling van "Calais" alle teekenen van getrouwheid hebbende, rijk en beredeneerd gestoffeerd, het perspectief bewonderenswaardig. 24 C. J. Behr. Bravo op dat "Voorhout" bij winter zoo weeldrig ge-

stoffeerd met wandelaars, paarden en arren met de sneeuw in goede harmonie, toon der gebouwen doelmatig, het perspectief naar het Paleis eens Prinsen, als Vorst en als Burger van den Staat den algemeenen eerbied toegedragen wordende. 549 A. J. van Wijngaard. Het kunstzoekend oog, vooral het Hollandsche, wordt nooit moede van Hollandsche Landschappen en zeker niet wanneer zij zoo rijk aan boomen en schoone stammen en weeligen grond zijn als dit "Landschap," waardig over Vogel en andere dito Kunstbroeders te hangen. 210 C. W. Høevenaar. Een goed "Voorportaal" hoegenaamd echter geene gedachte uitdrukkend, hoe lofwaardig van toon en koloriet. 349 W. C. Nakken. Vol gedachte die "Reddingsboot" door zes rappe paarden, naar het strand gevoerd, alsof hier de dieren zelve ook den aandrang gevoelden welke de schamele redders bezielt. Eene bladzijde van Tollens te illustreren waardig, is deze ordonantie, welker poëtische schepping door de uitvoering heerlijk wordt voltooid. Dat tiental wakkren die hunne levens gaan wagen om levens te redden, op en om den wagen en de paarden zoo naar de Natuur gegroeped, doen denken, dat de begaafde Auteur hier geene fantaisie schiep, maar door hem gadegeslagene 't Menschdom eerende wezenlijkheid. Een pronkjuweel dezer Tentoonstelling. 111 L. v. Erven Dorens. Ziedaar eene regt lieve oudere Zuster of Mama die zegt: "beter oppassen!" aan die even lieve dreumis, welke ons oneindig beter

111) bevallen dan het andere nummer deed. Zóó fijn denken
 voor de
 verlobb. en een weinig fijner schilderen en gij zult Eer behalen,
 aange "Kunstenaar! Verloting. 250 Jones. Landelijke voorstel-
 "kocht ling eens veulens, eenige schapen in dit bevallig" Gezicht in
 tot de Schotland". 138 v. Frankenberg. Een uitdrukking-
 zeer vol tafereeltje in die "Verpoozing", dat vrouwtje het
 moeie spinnewiel latende rusten, wel wat scherp van omtrek
 prijs. enforsch van kleur maar toch een aangenaam aspéct
 1300. opleverende. 514 Dat's Verveer, hoorden wij en
 Het Oude vormden echo bij dat "Haarlem". Wat is er nu nog
 D. van meer te zeggen? Ja, een paar onbeduidenheidentjes in
 v. Gaave, al dat goeds. Dat zonnetje op die roode daakjes links,
 op fiken, die gebouwen daarom heen, die vaartuigen met hare
 deze kunstenaar zeilaadjes regts, ... edoch, willen wij eindigen, zoo doe
 zegt doerle men! het dadelijk! Er is zoo veel moois, "en gros et
 merk op en détail" in. 453 F. v. Severdonck. Is dat een
 nonchalant Landschap met haan en hennen"? Neen, dat is een
 te levende haan gloeiende van trots en overmoed te midden
 , te zijner geliefde hennetjes. De schepseltjes zijn klein als
 zegt Colibrítjes. Welk vonk'lend oog dat haantje, wat gou-
 den veeren! Onze *Crabeth's* hebben niemand het ge-
 heim hunner kleuren aanvertrouwd. F. v. Severdonck
 schijnt het te hebben gevonden. Deze gémailleerde
 miniatuur is ook verkocht (*). *De beide ad'go dame's*

(*) Wij meenen in het N. D. v. 's G. te hebben gevonden dat deze
 émaux gelijkende plankjes of doekjes in een boeren-kabinet waren ge-
 komen, als wanneer wij den heer boer gelukwenschen, die dan een fijne
 boer moet wezen. Poot was ook een boer. Reboul is een bakker. Enz.

Einde van de vierde Aflevering.

U Zal den Bezoeker niet rouwen den Gang nu regts
 in te slaan naar het Lokaal der

TEEKENINGEN, GRAVUREN, enz.

Links af in de zaal, in den hoek te beginnen.

358 A. de Nocker. Het tradionele "Portret van
 Piet Hein" zeer goed, in pleister, basrelief. 252 P. E. I.
 Jonjis. Aardige aquarel "Landschap". 121 L. C.
 Elion. Degelijk werk die "Bronzen medailles," fijn
 en kloek. 464 W. H. Stam. Uitmuntende "proeven
 van houtgravuren." 363 A. C. Nunnink. Eene
 voortreffelijke litographie naar J. A. Kruseman's "Lijk
 † van Willem I." † 446 Mej. W. M. Schweikhardt.
 Met eene gewone pen geteekend gelijk dat "Luiwaard"
 eene krachtige ets. Bravo Mejufvrouw! Ten bewijze
 dat wij attent zagen, vonden wij in den muil des on-
 diers iets dat wij niet begrijpen. 77 C. de Cocq.
 Een meesterstuk van keurige omtrekken en fijne be-
 handeling, als met een fluweelen penseel de zijden ve-
 deren en haartjes voortgebracht en welk schoon *restet*
 geeft dat licht! Een lust voor de oogen en voor het
 gevoel! De Artist geeft aan zijn "Dood wild" als
 het leven weér. (*) 182 J. Hari. Wie zou die "Be-
 delende vrouw" niet iets willen geven, althans hoe gaarne
 niet heel veel lof? 379 M. C. van de Poll. De
 opvatting van deze "Morgenstille" is en beaur het Ach-

(*) Van dezelfde hand is ook het fraai "Stil leven"; "Doode Patrijs
 met Vruchten" No. 76. Zie nader dit werkje.

† Het Effekten. Blad van Amsterdam, Zie: "éene van
 de fijnste litographien van Nunnink, kapitaler
 moge er van, anders zij, maar weinige fijner."

terbuurtje van N. Maris. Met welgevallen ontwaart hier de beschouwer wat de Teekenaar in dat mooi gepland Geboomte heeft gewild en is zulks niet een *sine qua non* bij eenige voorstelling van welken aard, van welke rigting ook, te pas komende? 195 P. F. Heyse. Zeer aardige aquarel de *touche* van „*Rochusse's schilderij*“ trachtende terug te geven. 533 S. J. de Vries. Onde kunst *Camee*-snijden, zeer verdienstelijk herinnerd. 301 G. Leurs. Bij de ontelbare menselijke alomvertegenwoordigingen van Die zonder zonden was en zoo wilde lijden, is dit „*Christusbeeld*“ eene treffende nieuwe bijdrage. 297 N. de Lemud. De Fransche Graveerschool deed sedert kort reuzenschreden voorwaarts en geeft den zoo den voorrang betwistende Engelschen niets toe. De Lemud had bevorens nooit de graveer-stift beproefd en geeft hier in „*Beethoven*“ een bewijs dat de Kunst hare Cid's bezit:

Nos pareils à deux fois ne se font pas connaître
Et pour leurs coups d'essai font toujours coups de maître (*).

147 à 49 P. Girardet. Gravure „*La Cinquantaine*“ naar Knaus. Die gouden Bruiloft-vierende doen, bij hun geluk, den aanschouwer de tranen in de oogen komen, de schoonheid, fijnheid, reinheid der gravure gaan allen lof te boven, 't welk op de „*Bruiloft in*

(*) De ordonnantie aan zoo veel kritiek ten prooi geweest blijft groot en schoon. De gedachte, den Arbeider, ontmoedigd ingesluimerd en nu in droom-fantaisie de openbaring hebbende hoe hij eenmaal zal erkend worden, is van het hoogste subliem. Wat zou nu de piano wat grooter of kleiner en andere puëriliteiten, wen de créatie imponeert gelijk hier?

den *Elsas*“ mede ten volle toegepast moet worden, zoowel als eindelijk op de „*Zamenspraak te Poissy*“ (zie 562 Schilderijen, bl. 27 en 28 van dit Verslag). De grootere schilderij bevindt zich *au Luxembourg* te Parijs (*). 542 James Whistler. Mooie, zeer mooie *Etsen* en drooge gravuren. Kracht en expressie (†). 232 J. Huyghens. Bravo! *Pastel* als in de Kunst dood, ... hier wat levend! Fiks, ... ja brutaal aangepakt, uitmuntend afgewerkt. Imposant zonder overdrijving, die „*Loodsboot uitzeilende*“ (§). 97 G. J. Deren s. Geestig en begeesterd „*Oranje boven!*“ Aquarel. 433 Taco Scheltema. Stoute conceptie op *Scott's épisode, Gurth en Wamba*, gegrond, en stout uitgevoerd met de koenheid van een echten Fries. Frappant stuk (**). 75 Jhr. Mr. De Witte van Citters.

(*) Deze bijzonderheid vonden wij in den Bode van het Dagblad van Z.-Holland en 's Gravenhage 13 Junij, terwijl het Handelsblad 25 Junij de geëxposeerde schilderij voor eene kopij houdt door een van Fleury's leerlingen. Wij supponeren haar wel degelijk van Fleury zelve, gaarne aannemende dat het stuk, op de Louvre aanwezig, schooner is, 't hier onder 562 aanwezige eene *ébauche*. Op de Gravure is alles veel uitvoeriger.

(†) Dit nummer werd bekrond.

(§) Hoe rijk was het einde van *le Siècle Louis XV* en de tijd des martelaars Lodewijk XVI aan pastel-meesterstukken en hoe is het te bejammeren dat een Fenix in die kunst en in de miniatuur-schildering, de heer Ridder Valois, Schouwburg-Directeur alhier, echtgenoot der waardige Tooneel-kunstenaresse Valois-Sablairolles, den doezelaar en het pensel hebbe neêrgelegd! Die van Stadsgezigten houdt zoo schoon als Canaletti of Dijkmans, wiens Antwerpen bij Z. M. Willem II, f 3,500 enz., ooit gedacht hebben, doe zijn best eens iets van 's Heeren Valois Vader te zien te krijgen, wiens arbeid onder de hoogste rareiteiten van onzen tijd behoort!

(**) Het N. D. v. 's G. roemt zeer de historische waarheid van dit stuk.

Vijftien platen „tot het onderrigt in het regtlijnijg teekenen enz.“ komen ons voor groote technische verdiensten in te houden.

In de middenzaal terug.

76 De Cocq. Trofee eens „dooden Patrijs, vruchten enz.“ Zeer doelmatic geöordonneerd, de druiven keurig, alhoewel de kracht en de transparence van Joosten niet hebbende. Ieder behoeft ook niet met de bruid te dansen (*). 440 P. P. Schiedges. Een kleine „Storm“ waar groot talent in zit, dat geslingerde scheepje hoe uitgewerkt, uitvoerig en zonder gemaaktheid, een juweeltje van een Marinetje! 472 C. J. Stortenbeker. Klein en rein die twee „doodte vogeltjes!“ 412 Mej. Ronner. Die „beladen ezels“ is goed beladen. De auteur wreekt dat nuttige dier door de wuftheid zoo geminacht en stelt het voor in deszelfs trouw dienstbetoon. Het wil al weër voort, ... de schilderij wou dat ook: is verkocht. 51 J. W. v. Borselen. Een, weër magistraal, „Landschap“ waarin men het even als in Rochussen's Strandje ziet waaijen maar hier op groote schaal (+). 381 W. Porthmann. Op den

(* Van den Auteur der keurige Teekening No. 77, zie blz. 97.

(+) In 1861 waren drie even schoone Landschappen van v. Borselen aanwezig en werden alle drie verkocht. Het eene, kapitaal, bekroond en door Baron van Brien en gekocht ad 6 of f 800. Verslaggever juicht zich zelve toe in de eerste bladzijden van dit Geschriftje en Baron v. B. en Prinses Marianne hulde te hebben gebracht. Waar moet het toch met de Kunst heen wanneer de kunstenaars een goed heenkomen moesten

+ Van Schiedges was, later, op de Rottterdammer Tentoonstelling een kapitaal stuk „Storm op de Noordzee“ aanwezig, door de kunsthandelaar van Gogh van v. Hage vige „konde en geprijd ad f 400,

voorgond zware rotsen en water, ziet men den „Mont-blanc“ op deze kapitale schilderij in het verschiep. 474 J. Stroebel. Vol gevoel en vernuft die „Zondagmiddag in het Weeshuis“, welke het meergemelde feuilleton aanleiding geeft tot de volgende uitweiding:

„Arme weezen, voor wien zelfs op den dag des Heeren geen woning van Goë-vrienden of Bloedverwanten zich ontsluit waar ge ontslagen uit de banden van 't Huis u eens jong en levenslustig kunt bewegen. Arme, die zelfs voor één enk'len dag 't u niet herinnerd moogt zien in den kring van éénig u liefhebbend huisgezin, dat ge op de wijde wijde wereld toch zoo geheel alleen niet staat.“

En toch maakt Stroebel het ze nog al smakelijk — aan die twee weezen „in 't huis“. Bij de moeder (van 't huis wel te verstaan) zit de eene te lezen, de andere is in eene localiteit op den achtergrond — waarvan S. in zijne lieve schilderij een tweede lief schilderijtje heeft gemaakt, — met kleine huishoudelijke zorgen bezig. Is bezigheid ook geen genoegen, geen troost, geen vergoeding? (*) 246 Jamin. Kon de ongevoeligste zich niet van medelijden onthouden bij den laatsten blik, — wie deelt niet in droefenis, welke ook de oorzaak zij? —

zoeken naar de Ommeschans? Zeker zijn Tentoonstellingen strekkende om den luister der Kunst te handhaven, den roem der kunstenaars te verspreiden, maar wel degelijk ook om dezer laatsten materiële welvaart te bevorderen. Tot 14 Junij 1863 zijn al een heele 20 nummers verkocht. Eere der Kommissie, welke zeer goede aankopen doet!

(*) Deze schilderij is ons eens zoo mooi als 475, toch ook eene goede aanwinst voor de verloting geworden. Een paar details doen ons, daar bij eene nieuwe beschouwing, genoegen. Die lezende weeze heeft de Schilder, een zeer vernuftig, schalksch glimlache op het lieve gelaat gebracht en zie dat lid van het huis, die kat, aardig spelen!

+ De Rotterdam, 1864 had v. B. twee kapitale werken, N. 44 Scherpenwijngh 1300th, welke ook te 't Stags was geweest, moogt niet verkocht. Toch was het eschmond mooi e, moderaat op

474 de bepaling 't huis naar 250 300 Hollandisch voor de Verloting 1850 voor de Verloting aangekocht.

in deze schilderij ligt, hoe helder van toon en luchtige penseelsbehandeling, mede iets melankoliek. Dat arge-
looze schepseltje „den vlinder“ najagende welke in de
lucht fladdert, terwijl de schilder haar over graven en
bloemen laat zweven, is verdienstelijk voorgesteld (*).
237 H. v. Ingen, geeft hier in waarheid „trekpaar-
den“ wier bestemming is en blijft hard arbeiden en
maar even voer, hoedanige er ook tweeënige zijn.
Eigenaardige, stoffeering (†). 100 W. A. v. De venter.
Bravo! Dat is wel het kabblend IJ, 't welk Amsterdam
mastbosschen aanbragt, mooie toon in water en lucht,
goed aangewend licht-effekt, doelmatig gestoffeerd (§).
39 Ch. Billoin. Deze voorstelling van „Magdalena“
is in nieuwen vorm. Gewoonlijk half naakt, knielende,
zittende, ook liggende, toont deze Kunstenaar dat, ook
staande, eene berouwhebbende vergiffenis kan waardig

(*) Onze geachte en kundige Ambtgenooten, — gelijk de Heeren Advoka-
ten malkaër in de Pleitzalen doopen, terwijl velen van Hun-Ed. de
concurrenten, *inter parietes*, stomme ezels noemen, — onze geëerde
Ambtgenooten Critici — beschuldigen dit doek van te licht te zijn, re-
pentirs te verraden, éphémère te wezen. Is er sujet meer éphémère te
bedenken dan de eene Vliader die den anderen najaagt? Luchtig genoeg
kon 't kwalijk wezen. De repentiertjes hoorden er mede in. Die komen
sous zoo bitter onverwacht, zoo verradelijk, zoo moorddadig!

(†) Het Oude Handelsblad, 25 Junij, zegt zeer doelmatig: „degelijke
studie, breede schiklering, natuur, waarheid.“

(§) De Amsterdammer van De venter doet in dit tafereel eene tint als
van welvaart heerschen, eene soort van Profetisch licht, alsof hij der
Koningin der steden eene luisterrijke verdubbeling van gouden, van her-
nieuwe kaneel-dagen voorspelde. Weet men niet dat in de paleisjes der
Heeren- en Keizersgrachten, geen beuken- of eiken blokken, maar kaneel-
bosschen, Candel-blokken, *in illo tempore*, geurig gebrand hebben?

wezen. Zijne Magdalena teekent innig gemeende droe-
fenis aan en vasten wil niet meer te zondigen.

Le repentir est la vertu des mortels!

In deze regel is veel vervat. Zoo velen zondigen met
gedekten opgeheven hoofde, omdat zij op straffeloosheid
prat zijn, magt en geld het laagste verheffende. Deze
geschilderde Magdalena is wat hoog geplaatst, 't welk
echter niet belet dat de Catalogus gerust had kunnen
enkel zeggen: „Eene berouwhebbende“, 't welk met veel
hooggeplaatste Magdalena's het geval niet is. Er zijn
er vrij wat meer geschilderd dan er bestaan (*). 480
Taanman. Kinder-tafereel „in de schaduw“. Och,
lieve kleine, een meisje kan nooit te veel de schaduw
beminnen. Het zonnetje moet zij nooit zoeken. Heeft
de schilder dat willen uitdrukken? Zijne schilderij doet
velerlei aandoeningen geboren worden (†). 169 J. H. L.
De Haas. Braaf, „s morgens vroeg“ pligt doen, daar-
meê wekt dat landmeisje innige belangstelling, 't welk
dat hoofdje en hart aan hare taak, hoe nedrig, aan-

*) Het D. v. Z. H. en 's G. 28 Mei in deszelfs feuilleton, kolom 2,
§ 3, spreekt dit anathema: „Het bewijs dat de beste onderwerpen kun-
nen mishandeld worden, levert Billoin uit Brussel, met zijne zonderlinge
Magdalena.“ Wij zeggen: *de opinionibus non est disputandum*. Door
bijzondere omstandigheid waren wij in de gelegenheid dit nummer, vóór
de verzending, van nabij te beschouwen en bleven bij onze gedachte.
Smart was op het gelaat gemaald alsof de inspiratie op de beste oude Itali-
aansche Meesters ware genomen. Lebrun's hartstochten bevat niets beter.

†) Nos destins ténébreux vont sous des loix immenses,
Que rien ne déconcerte et que rien n'attendrit.

VICTOR HUGO.

dachtig toewijdt, dat schoon koppel hoornvee den tijd latende tot grazen. De ochtend-nevel, de reeds ontwaakte grond met waren natuur-toon voorgesteld. 126 A. van Everdingen had wat meer stoffeering bij dat schoon „rijpend veld“ mogen brengen.

Schuin beschot.

67 Hein Burgers. Zinnebeeldig, allerintéressant's „jong Hart“. Waarheen zult ge gaan, goedhartig schep-sel, die daar op het herstellen van uw *oude schoen* zit te wachten? Pas op, de laster drukt zoo onregtvaardig, geef hem geen regt! Gij peinst! (*) 308 v. d. Maaten. Hier verlangen wij mede te deelen eene gedachte welke ook de onze was bij den eersten blik op dezen „Oogst“. Te midden van breede korenvelden, zie:

„die kleine torenspits waar digt bij slapen die tot de rust zijn ingegaan. De weg naar den Godsakker is door het graan heen, wat golft en rijp is voor den oogt. Een oude arbeider en zijn kind turen den vriend na, dien God rijp wist en door goë-vrienden wordt weggedragen.“

Zoo spreekt het feuilleton N. D. v. 's Gr. 31 Mei. Wij hoorden kunstbeschouwers, die op den naam Aris-

*) De eerste aanblik eener schilderij maakt veelal derzelve fortuin, even als in de wereld de hoedanigheid: „hij of zij presenteert zich wel“ waaraan zoo menige Doe-niet zijne carrière dankt, hoe zielloos en soms zelfs verstandeloos. Dit tafereel drukt echter goed dat „jong hart en oude schoen“ uit en blijft bij kennismaking voldoen. Het jong hartje wel wat breed, maar, eene lieve toevoeging die gedachtenrijke mooie schilderij van Mevr. de Weduwe Usellino Tollens. Het Oude Dagbl. v. 's Gr. zegt: „Bij Hein Burgers is de gedachte doorgaans goed, de uitdrukking fijn gevoeld en wel geslaagd.“

tarken eenig regt hebben, aanmerken: „plat“ „regt-lijinig“ „toren en dorp zwart“ maar konden, na herhaalde beschouwing der Schilderij, die kritiek niet be-amen. Dat regtlijnige is eenvoudig en natuurlijk, niets plats zagen wij in dat plat en meermalen aanschouwden wij dat zwart, in hetwelk, tegen den avond, de in de verte zich vertoonende gebouwen en torenspitsen gehuld zijn. En wij blijven dit nummer voor een treffend en voortreffelijk stuk houden. 361 A. Nordgren. Een fraai „Zweedsch Landschap“. Wat donker. 316 N. Maris. Even zoo bleven en blijven wij bij ons idee dat die *achterbuurt* niet op den voorgrond der verdienste mag geplaatst worden. Als een *capricio* willen wij 't wel *applaudissieren* en als zoodanig zagen wij ook gaarne dat het stukje *verkocht* was. Wij geven in bedenking of, met op het schild heffen van zoodanige *lubies*, den arbeid van meer bedachtzame Kunstenaars niet met voeten getreden wordt en of, indien zoodanige *origineeligheden* den palm wordt gereikt, men tevens dan maar niet moest stuk slaan de omringende producten (*). 550 A. J. v. Wijngaard. Een wezentlijk „Landschap bij buijig weër.“ 556 A. H. Bakker Korff. Meer

*) Het Oude Handelsblad noemt het, in een zijner lief, luimig en kordaat, door een Artist geschrevene artikelen, eene „Schilderij in den rouw!“ Het Oude Haagsche Dagblad, 28 Mei, zegt: „geene Natuur in herkennen“ enz. Het Nieuw Dagblad, 27 Mei, gaf 't aanleiding tot een dichterlijk artikel, van hoog talent getuigende, 't welk in het *achterbuurtje* zelve ook niet te miskennen valt, ... 't is maar geen Tentoonstelling-stuk. Ziedaar de *leze-majesté*, de majesteits-schennis!

als *humor*, meer dan *Satyre*: tepronkstelling brengt het penseel hier voort en toch in een geest van boert, door dit *„veel honden zijn den haas zijn dood“*. Die beklagenswaardige vrouw stee-kind geworden, al die op-eetsters en op-drinksters, hoe verachtelijk, doen toch lagchen. de kleuring en de penseeling *à l'avenant*. De hand des Schilders vermag dus ook *castigare ridendo* (*). 56 H. Bource. Een aardig kind met *„Speelpoppetjes“*, waarmee, zegt het *Handelsblad*, „de jeugdige Moeders liever dan de Artisten zullen sollen“.

Tusschen-Beschot.

426 H. Scheeres. Lief en fijn gepenseeld die *„Koopman in Oudheden“*, bevalliger dan 427, maar is, in die costumen, het kapsel der dame geen anachronisme? 439 P. P. Schiedges. Gelijk alles van dien Zee- en Water-Schilder en in Scheepsbouw geconspijtte Kunstenaar is dit *„Riviertje bij buijig weér“*. 159 F. Breuhaus de Groot. Een warm, kleurig *„Landschap bij Loosduinen“*. 428 H. Scheeres. Wel dezelfde antieke toon en tint als in al zijn werk, maar toch bijzonder gekarakteriseerd is die *„Smid“*. Het vuur-effekt zeer aardig (†). 310 v. d. Maaten. De Artist heeft een gansch anderen toon in dit vrolijke *„Wilsveen“* dan in zijne kapitaler gewrochten. Het is als

*) Men dankt deze toevoeging aan de geëerde familie v. Brienen.

†) Dit lief stukje is voor de Verloting aangekocht, *à f 45*

Bource, Van dezez Schilder, te koop, joll. Brontz,
v. d. Maaten, 13 October 1863er, nieuwlijc Tapeel
verkocht à f 310

van een jongeren broeder. Lief, kleurig; mooie beestjes. 241 G. Jabin. Stoute ordonnantie van dit *„Onweder“*, de toon kon somberder (*). 48 K. F. Bombled. Doelmatig aankoopje van de Kommissie voor de *verloting* van dit *„Morgenpraatje“* tusschen een huzaar te paard en een werkmeisje. Los en bevallig (†). 130 E. Fichel. Fraaijer compositie en executie meenen wij nimmer van Fichel gezien te hebben noch te zullen zien dan dezen *„Genootschaps-maaltijd“* uit den onstuimigen Leliën-tijd. Ordonnantie in dat twintigtal brassende krijgslieden tot het hoogste delirium gestegen, kleuring, actie en physionomie-spel geven hier, voor ons een meester- der meesterstukjes. In die wanorde welke orde! Bravo, Maître! (§) 405 E. A. C. Röder. Zeer geurig en kleurig al zijn ze wit die *„October-roozen“*. 255 S. W. Kaemmerer. De excentriciteiten of originaliteiten schijnen tegenwoordig *bien vuç en color*, in crediet aan het Hof. Toch bevallen ons die *„Hout-hakkers“* beter dan de andere consorten Kaemmerer's bij deze expositie: de beeldjes en stoffeering zijn ten minste van zoo krachtige *touche* dat de beschouwer bij den eersten oogopslag arbeiders, die in een bosch *hout* van boomstammen *hakken*, herkent, welker or-

*) Het stuk is verkocht ad f 700.

†) Ad f 100 gekocht door de Kommissie, mooie prijs en mooie prijs. †

§) Het *Oude Handelsblad* van 25 Junij verwondert ons, zoo sterk van opinie met ons te verschillen. Men leest daar *„onaangenaam van kleur“*, *„geen verve“*, *„geen natuur“*! Zoo lief Schrijver dezzen den Amsterdammer Troost heeft, vond hij daar nooit Fichel's élégance.

F Te kotten dan, rekense deze janske schilder
tekken wat te sterk op zijn geluk. Linen, Malali bij
eene Wilie wijne, jagt men op f 250 geprijd.

domnantie en détails, bij nadere beschouwing, nog beter geaccentueerd, zich niet onbevallig voordoen (*). 8 A. Artz. Zie dezen „Schelpenvisscher“ zonder eenige pretentie bij zijne kar en die aardige meid zich u aanbieden om het vonnis over de excentriciteiten te slaan (†) en ziedaar 151 't welk het in het hoogste ressort bevestigt! C. Graeb, zonder mededinging, anders, zoo wij stem in de jury hadden, zou die vreemdeling veel kans hebben voor het Stadsgezicht bekroond te worden, die „Marina van Amalfi“ voor ons alles vereenigende wat òf de afbeelding, òf de verbeelding, het talent en de smaak vermogen. Grootsch van ordonnantie, een toon in de gebouwen die dezelve als animeert, de gebergten op den achtergrond, de uitmuntend geteekende figuren, het licht, de lucht in het Landschap, de schepen, de actie en de harmonie in dat alles, konden wij niet genoeg bewonderen en kunnen wij niet te veel prijzen (§).

Ca circa f 200

*) Het stukje werd ook al meê spoedig verkocht, maar wij vragen op nieuw of van de baren zoo rijk van coloriet, welke het omgeven, dan maar niet een groot *auto da fe* moet gemaakt worden. Wij lazen bij, ik weet niet welken Humorist: „om vooruit te komen, doe alles wat verstandige menschen u zouden afraden!“ *Au demeurant*, dat is ten slotte, noemde het Handelsblad *Maris Achterbuurtje* eene Schilderij in den rouw, de *Houthakkers* zijn in den ligt.

†) Dit stuk ad f 300 verkocht den dag der sluiting.

§) Canaletti de Italiaan, de Belg Dijkmans en onze Hollanders van der Heijden, Valois enz. weêrgegeven.

[Illegible text, possibly bleed-through from the reverse side]

[Illegible signature or name]

[Illegible text, possibly bleed-through from the reverse side]

[Blank page]

In deze bladzijden is dikwijls spraak van den Vorst wiens Zoon, thans zijn opvolger, de Onvergetelijke Hem noemde. Dichters en Toonkunstenaars noemden in 1849, den verstorvenen Koning «de Eenige. Steller van dit verslag, die nooit het geluk had tot Z. M. Willem den Tweede te naderen, noch als Prins, noch als Souverein, beaamt immer, met godsdienstigen eerbied, die regtmatische hulde. Als Krijgsmán altijd victorieus, van af 11 Junij 1811 tot aan 18 Junij 1815 en Augustus 1831; — als Kunstenvorst reeds te 's Hage, 1813, te Brussel in 1815, later door zijne Galerij te 's Hage schitterend; — boekstaaft de Geschiedenis van Hem als Regent dat

«in een tijdvak waarin alle Troonen bedreigd werden en waggelden, zich, vol bezorgdheid, staande houdend, terwijl een der magtigste instortte, de Koning van Holland, door waakzaamheid en beleid, door weldadigheid en grootmoedigheid, het Schip van Staat veilig door de branding heeft gevoerd,»

en eindelijk heeft vooral als Weldoener Willem Twee op dien veel beteekenenden Bijnaam regt.

«Zijn Naam alleen stilt nog de smart!»

Zóó werd gesproken in den nacht van 26 October 1853, toen 's Konings standbeeld op deszelfs voetstuk op het Buitenhof werd geplaatst.

Nu ook, 1863, is het Steller van dit verslag nog troost in de volgende afleveringen, met de reine éénige bedoeling hulde te brengen, op Willem den Tweeden als Kunstenheld meermalen te mogen wijzen.

De nieuwe Deuk, waarin o.a. de Rotterdamse
Damsche Hoog: 1864. ook nog bezyen zal
zyn, de Stukken in 1863 tusschen den
Heer Minister Thorbecke en de koninklijke commissie
een berezenend Rejzer zal circa 200 bl. belopen
en f 2.50 kosten en tezen deze 108 bl. inge-
ruikt kunnen worden.

Adres: A. J. VAN TETROËDE, 's Hage en bij
alle Boekhandelaren.

Buiten-inteekening f 1,—.

Eenige weinige exemplaren op sijn gesatineerd papier f 1,50.

Zeer weinige exemplaren zyn overgedrukt.

Nog voorhanden gekomen eenige zeer weinige:

DE TENTOONSTELLING 1861. Aflevering 1 & 2. f 0,375.

Voorhanden:

DE ELLENDIGEN, Drama, compleet overzicht f 0,25.

DE GEBOGCHELDEN, dito dito " 0,25.

Druk van J. J. Groen, Leiden.